

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการใช้ชุดการสอนการเรื่องสระเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านแบบแจกลูกคำสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ชุดการสอน

- ความหมายของชุดการสอน
- ประเภทของชุดการสอน
- องค์ประกอบของชุดการสอน
- ขั้นตอนการสร้างชุดการสอน

การอ่าน

- ความหมายของการอ่าน
- ความสำคัญของการอ่าน
- ประเภทของการอ่าน
- หลักการสอนอ่าน
- วิธีสอนอ่าน
- การประเมินความสามารถในการอ่าน

สระ

- ความหมาย ของ สระในภาษาไทย
- รูปสระ ในภาษาไทย
- เสียงสระ ในภาษาไทย

การอ่านแบบแจกลูกคำ

- ความหมายของการแจกลูกคำ
- วิธีการอ่านแบบแจกลูกคำ

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

- ความหมายของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้
- ประเภทของเด็กที่มีปัญหาการการเรียนรู้

- หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

- การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

บริบทของกรณีศึกษา

บริบทของ สถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุดการสอน

ความหมายของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 117) กล่าวว่า ชุดการสอนตรงกับภาษาอังกฤษว่า Instruction Package เป็นสื่อประสมประเภทหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอน ซึ่งได้จากระบบการผลิตและการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับ วิชา หน่วย หัวเรื่องและวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531, หน้า 12) ให้ความหมายว่า ชุดการสอนหมายถึง การนำระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาไปใช้จัดการเรียนการสอน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผลิตขึ้นโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากแผนการสอนตามหลักสูตร

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536, หน้า 193) กล่าวว่าชุดการสอนหมายถึง ชุดของสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ในการเรียนของแต่ละหน่วยโดยนำวิธีการจัดระบบมาใช้ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และช่วยให้การสอนของครูดำเนินไปโดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ

ประนอม เตียนทอง (2552, ออนไลน์) กล่าวว่าไว้ว่าชุดการสอนหมายถึง การจัดสื่อการเรียนการสอนหลายชนิดร่วมกัน ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2551, ออนไลน์) ให้ความหมายว่า หมายถึงระบบการผลิตและการนำสื่อ การเรียนหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งอาจใช้ เพื่อสร้างความสนใจในขณะที่อีกอย่างใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และอีกอย่างหนึ่งอาจเพื่อก่อให้เกิดการเสาะแสวงหาอันนำไปสู่การเข้าใจลึกซึ้งและป้องกันการเข้าใจ

ความหมายผิด สื่อการเรียนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสื่อประสมที่เรานำมาเสนอให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2552, ออนไลน์) อธิบายว่า หมายถึงชุดสื่อประสมซึ่งผลิตขึ้นมาอย่างมีระบบ มีความสมบูรณ์ เบ็ดเสร็จในตัวเอง โดยมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาประสบการณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ชุดการสอนหมายถึง ชุดของสื่อประสม ประเภทหนึ่งที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ โดยให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ซึ่งใช้สอนเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ ชุดการสอนหมายถึง ชุดการสอนเรื่องสระโ อ ชุดการสอนเรื่อง สระโ อ และชุดการสอนเรื่องสระอำ ซึ่งเป็นชุดของสื่อการสอนที่ประกอบด้วย หนังสือนิทาน บัตรภาพ บัตรคำ บัตรพยัญชนะ บัตรสระบัตรภาพประกอบคำ เกมการศึกษา แบบฝึกเสริมทักษะ แบบทดสอบก่อนเรียน- หลังเรียน เฉลยแบบทดสอบและเฉลยแบบฝึกเสริมทักษะ โดยสร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอนอ่านแบบแจกลูกคำให้แก่กรณีศึกษา

ประเภทของชุดการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531, หน้า 14) ได้แบ่งชุดการสอนออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ชุดการสอนกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนที่มุ่งที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมกันตามสื่อและหัวข้อที่กำหนดไว้ได้ดำเนินขั้นตอน ตามลำดับการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในบัตรคำสั่ง

2. ชุดการสอนประกอบการบรรยายเป็นชุดการสอนสำหรับครูใช้สอนนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่โดยจะกำหนดเนื้อหากิจกรรมและสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบการบรรยายเพื่อแลกเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้ลดน้อยลงและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนให้มากขึ้น

3. ชุดการสอนรายบุคคลเป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ตามกระบวนการและลำดับที่บอกไว้เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจและความพร้อมของผู้เรียน

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 118) ได้แบ่งไว้ 4 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนประเภทการบรรยาย เป็นชุดการสอนที่มุ่งขยายเนื้อหาสาระ การสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อยลงและใช้สื่อการสอนทำหน้าที่แทน

2. ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ประกอบกิจกรรมกลุ่ม เช่น ในการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้

3. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียน

4. ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่ ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่น ต่างเวลากัน มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนเช่น ชุดการสอนทางไกลของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โดยสรุป ชุดการสอนมี 4 ประเภทได้แก่ ชุดการสอนกิจกรรมกลุ่ม ชุดการสอน ประกอบคำบรรยาย ชุดการสอนรายบุคคล และชุดการสอนทางไกล

ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ ได้นำหลักการของชุดการสอนรายบุคคลมาเป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนเรื่องสระ สำหรับใช้ประกอบการสอนอ่านให้แก่กรณีศึกษา เนื่องจากเป็นชุดการสอนที่สร้างขึ้นให้มีความสอดคล้อง เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจและความพร้อมของกรณีศึกษา เป็นสำคัญ

องค์ประกอบของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 120) ได้จำแนกส่วนของชุดการสอนไว้ 4 ส่วน ประกอบด้วย

1. คู่มือสำหรับครูผู้ใช้ชุดการสอน หรือ และ ผู้เรียนที่ต้องเรียนจากชุดการสอน
2. คำสั่งหรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้นักเรียน
3. เนื้อหาสาระและสื่อ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อการสอนแบบประสม และกิจกรรม การเรียนการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคล ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. การประเมินผล เป็นการประเมินของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงาน การ ค้นคว้าและผลของการเรียนรู้ในรูปของแบบทดสอบต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531, หน้า 15 – 17) ได้อธิบาย องค์ประกอบของชุดการสอนว่าประกอบด้วย

1. คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูในฐานะผู้ใช้ชุดการสอน ซึ่งก่อนการใช้ชุดการสอนแต่ละครั้ง ครูต้องศึกษาคู่มืออย่างละเอียด เพราะคู่มือครูเปรียบเสมือนเข็มทิศ ที่จะช่วยให้ครูเดินไปสู่จุดหมายปลายทางได้ในคู่มือครูประกอบด้วย

- คำนำ เป็นการแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้ผลิต เพื่อให้ผู้ใช้ได้เห็นคุณค่าของชุดการสอน และเป็นการชี้แจงให้ทราบปัญหา จุดอ่อน และจุดเด่นต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่... 15 พ.ค. 2555
เลขทะเบียน..... 245485
เลขเรียกหนังสือ.....

- ส่วนประกอบของชุดการสอน เป็นการบอกให้ผู้ใช้ได้ทราบถึงส่วนต่าง ๆ ของชุดการสอน เพื่อกระตุ้นให้มีการตรวจตราความพร้อมของสื่อต่างๆก่อนดำเนินการสอน
 - คำชี้แจงสำหรับครู เป็นการกำหนดสิ่งที่ครูควรปฏิบัติ เพื่อจะได้ดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
 - สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม เป็นการกำหนด สิ่งที่ครูและนักเรียนจะต้องเตรียมและจัดหาไว้ล่วงหน้าก่อนเสมอ
 - บทบาทของครูและนักเรียน เป็นบทบาทที่ครูและนักเรียนควรปฏิบัติ ในเวลาเรียนเป็นสิ่งที่ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบก่อนใช้ชุดการสอน
 - การจัดชั้นเรียน เป็นการอธิบายถึงการจัดและทำแผนผังห้องเรียน
 - แผนการสอน เป็นแนวทางที่ครูจะกระทำการสอนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งประกอบด้วย 1) ชื่อวิชาและระดับชั้น 2) ชื่อหน่วย เรื่องที่สอน เวลาสอน 3) ชื่อหัวเรื่อง 4) ความคิดรวบยอด 5) วัตถุประสงค์ 6) คุณสมบัติที่ต้องการเน้น 7) เนื้อหา 8) กิจกรรมการเรียนการสอน 9) สื่อการสอน และ 10) การประเมินผล
 - เนื้อหาสาระของชุดการสอน โดยเรียงลำดับจากบัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม และบัตรคำถาม
 - แบบฝึกปฏิบัติ หรือกระดาษคำตอบ
 - แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. บัตรงาน เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับชุดการสอนมี 4 ประเภทคือ บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรคำถาม และบัตรเฉลย
3. สื่อการเรียนการสอน ได้แก่สิ่งของหรือข้อมูลต่างๆที่จะให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า เช่น เอกสาร ตำรา รูปภาพ แผนภูมิ บัตรคำ บัตรภาพ
4. แบบฝึกปฏิบัติ เป็นคู่มือสำหรับนักเรียนที่จะต้องใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนตามที่กำหนดไว้ในบัตรคำสั่งหรือใช้ควบคู่กับบัตรคำถาม
5. แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งครูจะนำไปใช้ทดสอบความรู้ของนักเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน
6. กระดาษคำตอบ เป็นสิ่งที่ใช้ควบคู่กับแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- โดยสรุป องค์ประกอบของชุดการสอนประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการสอน เนื้อหา สาระ บัตรงาน สื่อประกอบการเรียนการสอน แบบฝึกปฏิบัติ และแบบทดสอบพร้อมเฉลย

ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ ชุดการสอนเรื่องสระทั้ง 3 ชุด ประกอบด้วยคู่มือการใช้ ชุดการสอนสำหรับครู คู่มือการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียน สื่อประกอบการสอนได้แก่ หนังสือนิทาน บัตรภาพ บัตรคำ บัตรพยัญชนะ บัตรภาพประกอบคำ แผ่นป้ายประสมคำ เกม- การศึกษา แบบทดสอบพร้อมเฉลย ใบความรู้เรื่องสระไอ สระโอ สระอำ และแบบฝึกเสริมทักษะ

ขั้นตอนการสร้างชุดการสอน

ในการสร้างชุดการสอนนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้แบ่งขั้นตอนในการสร้างไว้ 10 ขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการศึกษาจุดประสงค์รายวิชาว่าจุดประสงค์ใดที่ผู้เรียนไม่ผ่านการเรียนรู้มากที่สุด เพื่อสร้างชุดการสอนช่วยแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนในจุดประสงค์นั้นๆ

2. วิเคราะห์เนื้อหาจากแผนการสอน หรือคู่มือการสอน และกำหนดเรื่องที่จะผลิตชุดการสอน โดยศึกษารายละเอียดของเนื้อหาวิชาในแผนการสอน หรือคู่มือการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ในแต่ละระดับชั้นเรียน ซึ่งสามารถนำมาสร้างเป็นชุดการสอนได้ทุกกลุ่มประสบการณ์

3. วางแผนการสอน เป็นการวางแผนการสอนตามหัวเรื่องที่กำหนดไว้เพื่อดำเนินการสร้างชุดการสอน ซึ่งจะนำไปใช้สอนในโอกาสต่อไป ในการวางแผนการสอนจะต้องครอบคลุมถึงองค์ประกอบสำคัญดังนี้

- ชื่อวิชาและระดับชั้น
- ชื่อหน่วย เรื่องที่สอน เวลาสอน
- ชื่อหัวเรื่อง
- ความคิดรวบยอด
- วัตถุประสงค์
- คุณสมบัติที่ต้องการเน้น
- เนื้อหา
- กิจกรรมการเรียนการสอน
- สื่อการสอน
- การประเมินผล

4. การผลิตบัตรงาน และสื่อการสอน ซึ่งในแผนการสอน ที่จัดทำไว้แล้วจะบอกให้ทราบว่า จะผลิตอะไรบ้างสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของชุดการสอน

5. จัดทำแบบฝึกปฏิบัติ แบบฝึกปฏิบัติเป็นคู่มือสำหรับนักเรียนที่จะต้องใช้ควบคู่ไปกับการเรียนในกิจกรรมของชุดการสอน ในการจัดทำแบบฝึกปฏิบัตินี้ เมื่อจัดทำแล้วจะต้องระบุไว้ในคู่มือการใช้ชุดการสอน พร้อมกับเฉลยไว้ด้วย เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับครู

6. การจัดทำแบบทดสอบ กระจายคำตอบ และเฉลยแบบทดสอบเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการตรวจสอบความรู้ของนักเรียนทั้งก่อนและหลังเวลาเรียน ซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นว่า ก่อนเวลาเรียนระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆของนักเรียน มากน้อยเท่าใด และเมื่อเปรียบเทียบกับผลที่วัดได้ในเวลาหลังเรียนจะแตกต่างกันเท่าใด เพิ่มขึ้นหรือลดลงและเมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เราได้กำหนดไว้ในแผนการสอนแล้วก็จะทำให้เราทราบว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นได้ผลหรือล้มเหลวอย่างไร

7. ผลิตรถกล่องและซองสำหรับชุดการสอน ชุดการสอนแต่ละชุดจะต้องมีกล่องชุดการสอน ภายในกล่องจะมีซองสำหรับบรรจุบัตรงานและสื่อการสอนต่างๆ เพื่อจัดไว้เป็นหมวดหมู่ และสะดวกแก่การหยิบใช้

8. ทำคู่มือการใช้ชุดการสอน ซึ่งเป็นเอกสารสำหรับครูที่จะใช้ชุดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนเกิดการเรียนรู้ได้คือ อย่างมีระบบซึ่งคู่มือนี้จะครอบคลุมเนื้อหาสาระต่างๆ ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในองค์ประกอบของชุดการสอน

9. ทดลองใช้ชุดการสอนและปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง ชุดการสอนเมื่อสร้างขึ้นแล้วก่อนที่จะนำไปใช้หรือเผยแพร่ ควรได้รับการทดลองใช้ก่อนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อหาข้อบกพร่องต่างๆ อันจะนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

10. ปรับปรุงชุดการสอน เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการนำชุดการสอนไปทดลองหาประสิทธิภาพแล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงชุดการสอนที่สร้างขึ้น เพื่อนำไปขยายผลใช้กับนักเรียนทั่วไป

ในการค้นคว้าแบบอิสระนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างชุดการสอนตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น คือ วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์เนื้อหาจากคู่มือครูการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการและกำหนดเรื่องที่จะผลิตชุดการสอนของสาระวิชาภาษาไทย วางแผน การสอนตามหัวเรื่องที่กำหนดไว้ ผลิตบัตรงานและสื่อการสอน จากนั้นจัดทำหนังสือนิทานประกอบการอ่าน จัดทำแบบฝึกเสริมทักษะ จัดทำแบบทดสอบ กระจายคำตอบพร้อมเฉลย จัดทำกล่องและซองสำหรับชุดการสอน ทำคู่มือการใช้ชุดการสอน หลังจากนั้นจึงนำชุดการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนก่อนนำไปใช้สอนให้แก่กรณีศึกษา

การอ่าน

ความหมายของการอ่าน

บันลือ พฤกษ์วัน (2534, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านที่แท้จริง นั้นคือ ความเข้าใจจากการแปล หรือ สามารถทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์ หรือ ตัวอักษรที่อ่านจาก เรื่องที่อ่าน และ ทศนีย์ ศุภเมธี (2539, หน้า 100) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่าการอ่าน คือ การแปล สัญลักษณ์ ที่เขียนหรือพิมพ์ให้มีความหมายออกมาซึ่งสัญลักษณ์ในภาษาไทยคือ คำและ ข้อความ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นความสามารถของมนุษย์ ที่ เข้าใจการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ เข้าใจในเนื้อเรื่อง และแนวความคิด จากสิ่งที่อ่าน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, หน้า 1364) ให้ความหมายอ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าอ่านออกเสียงด้วยเรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ

จากความหมายข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่าการอ่าน หมายถึงการว่าตามตัวหนังสือ หรือ การแปลความหมายของตัวหนังสือ อักษร รูปภาพ สัญลักษณ์ จากเรื่องที่อ่าน ซึ่ง ถ้าอ่านแบบมี เสียงเรียกว่า อ่านออกเสียง และถ้าอ่านแบบไม่มีเสียงเรียกว่า อ่านในใจ

ความสำคัญของการอ่าน

เลกิงกิจ แก้วเสนห์ (2541, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จในชีวิตการเรียนการศึกษา และประกอบอาชีพหลายอย่างขึ้นอยู่กับ การอ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในชีวิตคนเรา ทุกอาชีพ และทุกระดับชั้น ไม่อาจหลีกเลี่ยงการอ่านได้เลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียน นักศึกษา จะใช้ชีวิต ส่วนใหญ่เพื่อการอ่าน ทั้งนี้เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี นอกจากนี้บุคคลในอาชีพอื่นๆ เช่น นักเขียน นักพูด นักธุรกิจ ก็พบความสำเร็จ ความก้าวหน้าในชีวิตด้วยการอ่าน

นอกจากนี้ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (อ้างใน ประภัสสร ปันสวน, 2547, หน้า 7) ได้ กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสนองความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น อันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกเรื่อง ซึ่งมีอยู่ในทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท ดังนั้นการอ่านจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ทุกคนเพราะทำให้เกิด การเรียนรู้และช่วย พัฒนาตนเองทั้งในด้านการเรียนและการประกอบอาชีพได้

ประเภทของการอ่าน

เดกิงกิจ แก้วเสนห์ (2541, หน้า 7-8) ได้แบ่งประเภทของการอ่าน ไว้คือ

1. การอ่านเงียบ (Silent Reading) การอ่านเงียบ หรือ การอ่านในใจ เช่น การอ่านข่าว หนังสือพิมพ์ อ่านนวนิยาย หรืออ่านเรื่องบันเทิง อ่านบทความ คำรา แบบเรียนหรือ ข้อสอบ

2. การอ่านออกเสียง (Loud Reading) คือ การเปล่งเสียง ตามตัวอักษรที่ปรากฏ ให้ถูกต้องตามอักขระวิธีหรือภาษา โดยใช้วิธีเกี่ยวกับการออกเสียง เช่น ริมฝีปาก เพดาน ลิ้น ฟัน หรือหลอดเสียง เป็นต้น การอ่านออกเสียง มีหลายชนิด เช่น

- การอ่านออกเสียง เมื่อ เริ่มเรียน
- การอ่านออกเสียง ให้ ถูกต้องตามภาษา หรือ อักษรวิธี
- การอ่านออกเสียง เพื่อ ทดสอบ วัดผล
- การอ่านข่าวทางวิทยุ
- การอ่าน รายงาน หรือ การกล่าวรายงาน และ
- การอ่านบทพากย์ ภาพยนตร์ หรือ บทละคร

สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 1) ซึ่ง ได้แบ่งการอ่าน เป็น 2 ประเภท คือ การอ่านในใจและการอ่านออกเสียง

- การอ่านในใจ คือการอ่านที่ผู้อ่านไม่เปล่งเสียงออกมาแต่จะตีความจากตัวหนังสือที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นมา ตลอดจนสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนตัวหนังสือ

- การอ่านออกเสียง คือการแปลสัญลักษณ์จากตัวหนังสือที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา โดยการเปล่งเสียงออกมาเป็นเสียงอ่าน จากการผสมคำและตัวสะกดการันต์ของตัวอักษรและวรรณยุกต์ที่กำกับ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจและตีความได้จากเสียงอ่าน

โดยสรุปการอ่านแบ่งเป็น 2 ประเภทได้แก่ อ่านในใจคือ การอ่านที่ไม่มีการเปล่งเสียงออกมา และอ่านออกเสียงคือ การอ่านที่เปล่งเสียงออกมาในขณะที่อ่าน สำหรับในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ใช้ประเภทการอ่านออกเสียง

หลักการสอนอ่าน

ในการสอนอ่าน สุรินทร์ ยอดคำแบ่ง (2547, หน้า 160-161) ได้กล่าวถึง หลักการสอนอ่าน เพื่อให้เกิดประโยชน์ ไว้ดังนี้

1. การสอนอ่าน แก่เด็ก ย่อมมีจุดมุ่งหมาย ไม่ใช่เพื่อให้อ่านออกนั้น แต่ต้องเรียนรู้ด้วยความหมายด้วย

2. การสอนอ่านต้อง ให้คิดต่อกัน สอนอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้สอนต้องเข้าใจว่า เด็กทุกคนมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันไป บางคนอ่านช้า บางคนอ่านเร็ว ผู้สอนจึงควรแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มและสอนตามกำลังสมอง

4. ควรหาวิธีสอนหลาย ๆ แบบ และมีกิจกรรมช่วย เช่น ควรหาหนังสือประกอบบทเรียน ชนิดอื่นไว้ในห้องเรียน หรือ เล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กฟัง ก็ทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น ที่จะอ่านหนังสือนั้น

5. ถ้าเด็กยังไม่พร้อมที่จะอ่านไม่ควรบังคับ ควรหารูปภาพให้เด็กดูก่อน เล่าเรื่องให้ฟัง หรือให้เพื่อนอ่านเล่าเรื่องให้ฟัง ต่อมาเด็กก็สนใจอยากอ่าน

6. การทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กเป็นระยะ เป็นสิ่งสำคัญเพราะผู้สอน จะได้เห็นปัญหา และข้อบกพร่องจะได้หาวิธีช่วยเหลือเป็นรายบุคคลไป

สอดคล้องกับ ทศนีย์ สุขเมธี (2539, หน้า 100) ที่ได้ให้คำแนะนำแก่ครู ถึงหลักในการสอนอ่านว่า ครูควรคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งนักเรียนมีความสนใจในการอ่านต่างกัน และช่วงความสนใจก็ต่างกัน ครูควรคำนึงถึงการมุ่งส่งเสริมให้นักเรียน มีเจตคติที่ดีในการอ่าน และหลังจากการฝึกอ่านแล้ว ควรจะมีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น ให้ตอบคำถาม ให้เขียนแสดงความคิดเห็น

นอกจากนี้ สุภวัฒน์ ชื่นชอบ (อ้างใน เมธิตา เชื้อปัญญา 2544, หน้า 10) ยังได้กล่าวถึง หลักในการอ่านที่ครูควรคำนึงถึงว่า

1. ครูควรใช้วิธีสอนที่มีกระบวนการที่ถูกต้อง ศึกษาศานการณ ในการจัดสภาพ การเรียน การสอน ให้สอดคล้อง กับความสนใจ ความสามารถและเหมาะสมต่อพัฒนาการทาง สมองของเด็ก

2. ครูควรมีความรู้และความเข้าใจ ถึงกระบวนการสอนอ่าน รู้ว่าการอ่านเป็น กระบวนการที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. ครูต้องรู้จักใช้วิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดที่ กว้างไกล ไม่จำกัดอยู่เฉพาะที่จำการเห็น หรือการแปลความจากสัญลักษณ์ตัวอักษรเท่านั้น แต่ต้อง รู้จักการนำเอาความคิดรวบยอดที่ได้อ่าน จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ที่เหมาะสมได้

โดยสรุปแล้วหลักการสอนอ่านนั้น ต้องมีจุดมุ่งหมายในการสอน สอนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบ ควรมีกิจกรรมประกอบการสอนอ่านและ ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนในด้าน ความพร้อม ความสนใจ รวมทั้งความรู้ ความสามารถพื้นฐานด้วย

วิธีสอนอ่าน

วิธีสอนอ่านแก่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ผดุง อารยะวิญญู (2546, หน้า 49-61) ได้กล่าวไว้ว่า มีทั้งหมด 8 วิธี แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ขอยกตัวอย่างเพียง 4 วิธี ที่เป็นวิธีสอนให้นักเรียนอ่านคำภาษาไทย คือ

1. การให้ฝึกให้รู้จักพยัญชนะและสระ (Consonant and Vowel Identification) โดยต้องคำนึงว่าก่อนที่จะอ่านหนังสือได้ เด็กจะต้องรู้จักตัวพยัญชนะและสระทุกตัวในภาษาไทย
2. การจำแนกตัวอักษร (Letter Discrimination) ต้องคำนึงว่าเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มักมีความสับสนระหว่างพยัญชนะที่มีรูปร่าง คล้ายคลึงกัน
3. การสอนเป็นคำ (Word Attack) โดยให้เด็กอ่านออกเสียงตามครู ในขั้นนี้ยังไม่จำเป็นต้องประสมคำ เมื่อเด็กเรียนรู้ คำศัพท์ได้บ้างแล้ว จึงสอนวิธีประสมคำก็ได้
4. การวิเคราะห์คำ (Word Analysis) วิธีหนึ่ง ในจำนวนหลายวิธีที่จะช่วยให้เด็กอ่านออก คือ การวิเคราะห์คำ เด็กจะอ่านได้เมื่อเด็กทราบว่า คำแต่ละคำประกอบด้วยพยัญชนะ สระ หรือ ตัวสะกด

อย่างไรก็ตาม ทศนีย์ สุภเมธี (2539, หน้า 103-104) ได้อธิบายการสอนอ่าน ดังนี้

1. วิธีการสอนอ่านแบบ แจกลูก-สะกดตัว (Spelling Approach) คือ การสอนอ่าน ที่ถือว่า คำประกอบด้วยรูป และเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด เวลาสอนอ่านต้องไล่พยัญชนะ สระ ให้ออกเสียงได้ถูกต้อง เป็นคำ ๆ เช่น ก- กาน-น = กาน
2. วิธีสอนอ่าน แบบเทียบเสียง (Phonic Approach) วิธีนี้ยึดการเทียบเสียงสระ หรือ สระ และตัวสะกด เป็นหลักในการอ่าน เพื่อประโยชน์ในการอ่าน และเพื่อประโยชน์ในการเทียบเสียง หัดอ่าน เช่น อา คา ขา กา มา มีเสียง อา เหมือนกัน หรือ ดี ดี สี มี เสียง อี เหมือนกัน เมื่ออ่านได้แล้วจึงนำคำที่ได้มาเรียงเป็นประโยค เช่น กาคี คาสี
3. วิธีสอนแบบมาตรฐาน (The Basic Method) ซึ่งแยกได้ 2 วิธี คือ
 - การสอนเป็นคำ (Word Approach) คือ ให้นักเรียนดูภาพ แล้วมีคำได้ภาพเป็นการสอนให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับภาพ และคำที่มีภาพประกอบ ช่วยจูงใจเด็กได้ดีกว่า การอ่านตัวหนังสืออย่างเดียว
 - การสอนเป็นประโยค (Sentence Approach) คือ การนำเอา ข้อความเป็นประโยค มาให้ ผู้เรียนอ่าน โดยไม่เลือกประโยคที่มีความหมาย หรือมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน หรือ เกิดจากคำบอกเล่านำคำพูดของผู้เรียนมาเขียนให้อ่าน

กล่าวโดยสรุป วิธีการสอนอ่านแบบทั่วไปมี 3 วิธี ได้แก่ การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดตัว วิธีสอนอ่านแบบเทียบเสียง และวิธีสอนแบบมาตรฐานซึ่งวิธีนี้แยกได้เป็น 2 แบบ คือการสอนเป็นคำ และการสอนเป็นประโยค สำหรับวิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมกับการสอนอ่านวิชาภาษาไทย ให้แก่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้นั้นมี 4 วิธี ได้แก่ การฝึกให้รู้จักพยัญชนะและสระ การจำแนกตัวอักษร การสอนเป็นคำ และการวิเคราะห์คำ

ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ใช้วิธีการสอนแบบแจกลูกคำ ซึ่งมีหลักการเดียวกันกับวิธีวิเคราะห์คำ กล่าวคือสอนให้กรณีศึกษาที่ว่าคำ ประกอบด้วยรูปและเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ หรือตัวสะกดใด ขณะสอนอ่านให้อ่านออกเสียงพยัญชนะ ออกเสียงสระ ออกเสียงวรรณยุกต์ และออกเสียงเป็นคำ ไล่ไปตามลำดับ

การประเมินความสามารถในการอ่าน

เพื่อให้การอ่านบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ครูควรประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียนทั้ง ก่อนอ่าน ขณะอ่าน และหลังอ่าน โดยวิธีดำเนินการของครูในการประเมินความสามารถของนักเรียนนั้น มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2548, หน้า 221-226) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การประเมินโดยใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (ก่อนอ่าน)

วัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบระดับการอ่านของบทอ่านที่มอบหมายให้นักเรียนอ่านว่าเป็นระดับที่เหมาะสมกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน หรือระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนหรือไม่

วิธีการ ครูอาจสร้างแบบทดสอบจากบทอ่านในตำราเรียน บทอ่านเสริมบทเรียน ดังนี้

- เลือกบทอ่านที่มีความยาวระหว่าง 200-400 คำ หรือที่ครอบคลุมเนื้อหาของบทอ่าน ในช่วงตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย

- อัดสำเนาบทอ่านสำหรับครูเอง 1 ชุด และให้นักเรียน 1 ชุด แต่ถ้าเป็นบทอ่านจากแบบเรียนครูอาจให้นักเรียนอ่านจากแบบเรียน

- ครูสร้างข้อคำถาม เพื่อทดสอบความรู้ทางคำศัพท์ประมาณ 5 คำและทดสอบการอ่านเข้าใจความโดยให้นักเรียนตอบประมาณ 10 คำถาม เน้นถามเนื้อหาที่สื่อความคิดที่สำคัญ

ในบทอ่าน และเป็นคำถามระดับตามตัวอักษร คำถามระดับสรุปอ้างอิง และคำถามระดับตีความ

- ก่อนที่จะให้นักเรียนอ่านบทอ่าน ครูให้อ่านออกเสียงรายการคำ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูตรวจสอบได้ว่าการที่นักเรียนอ่านไม่เข้าใจนั้นอาจเป็นเพราะคำศัพท์ยากเกินไปทำให้นักเรียนไม่ทราบความหมายของคำศัพท์

- จากการอ่านรายการคำและการตอบคำถาม นักเรียนจะได้คะแนนเป็นร้อยละ ครูสามารถหา ระดับการอ่านของบทอ่านที่นักเรียนแต่ละคนอ่านนั้นว่าเป็นระดับอิสระ ระดับที่ต้องสอน หรือระดับคับข้องใจ

- ถ้าระดับการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับคับข้องใจ ครูไม่ควรประเมิน หรือ ทดสอบบทอ่านนั้นต่อไป อีกทั้งถ้าการประเมินการอ่านเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับคับข้องใจ ครูไม่ควรประเมินต่อไปเช่นกัน ควรหาบทอ่านที่ง่ายกว่าให้อ่าน ถ้าคะแนนการอ่านของนักเรียน อยู่ในระดับอิสระ แสดงว่าบทอ่านที่ครูทดสอบนั้นครูสามารถมอบหมายให้นักเรียนอ่านเองได้ และถ้าคะแนนอยู่ในระดับที่ต้องสอน แสดงว่าบทอ่านที่ครูทดสอบนั้นสามารถมอบหมายให้นักเรียนอ่านได้แต่ครูต้องสอน หรือแนะให้อ่าน

ระดับการอ่านของผู้อ่าน คือ ระดับความสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านของผู้อ่าน แต่ละคน ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบทางความรู้ทางคำศัพท์และการอ่านเข้าใจความที่ครูสร้างขึ้นเอง แต่ถ้าครู พิจารณาแล้วว่าความสามารถทางการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าชั้นของตนเอง ครูอาจ มอบหมายหนังสือ/บทอ่าน ในระดับต่ำกว่าหรือง่ายกว่า ระดับการอ่านแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ

ระดับอิสระ คือ ระดับการอ่านขั้นสูงสุดที่นักเรียนสามารถอ่านอย่างง่ายดาย และ คล่องแคล่ว สามารถอ่านได้เองอย่างอิสระ โดยปราศจากความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น คืออ่านออก เสียงด้วยความสามารถร้อยละ 99-100 และเมื่ออ่านในใจรู้คำศัพท์ร้อยละ 100 สามารถตอบคำถาม ได้ถูกต้องร้อยละ 90-100

ระดับที่ต้องสอน คือ ระดับการอ่านที่ครูต้องสอน หมายถึง ระดับที่นักเรียนสามารถ อ่านโดยไม่รู้สึกร่าเริงหรือง่ายเกินไป อ่านอย่างไม่ตั้งใจคือ อ่านออกเสียงด้วยความสามารถ ร้อยละ 90-95 และเมื่ออ่านในใจรู้คำศัพท์ร้อยละ 90 สามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80-90

ระดับคับข้องใจ คือ ระดับการอ่านที่นักเรียนอ่านด้วยความยากลำบาก อ่านไม่คล่อง ไม่เข้าใจ เกิดความคับข้องใจคือ อ่านออกเสียงด้วยความสามารถต่ำกว่าร้อยละ 90 และเมื่ออ่านใน ใจรู้คำศัพท์ต่ำกว่าร้อยละ 80 สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 70

ระดับความสามารถในการฟัง คือ ระดับสูงสุดที่นักเรียนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ เมื่อมีผู้อ่านให้ฟัง กล่าวคือเมื่อนักเรียนอ่านเองด้วยความคับข้องใจ ครูจะช่วยโดยการอ่านให้ฟัง และเมื่อถามคำถาม นักเรียนจะสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องร้อยละ 75

2. การประเมินการใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม (ก่อนอ่าน และระหว่างอ่าน)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูทราบว่านักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์เดิม ของตน มาใช้ในการอ่านบทอ่านหรือไม่

วิธีการ วิธีหนึ่งที่จะตัดสินว่านักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนมาใช้กับบทอ่านหรือไม่ นั่นคือ ด้วยการเปรียบเทียบระหว่างความสามารถในการอ่านบทอ่านที่คุ้นเคยกับบทอ่านที่ไม่คุ้นเคย ครูอาจใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเองโดยเลือกบทอ่านที่ครูคิดว่าเป็นบทอ่านที่นักเรียนไม่คุ้นเคย และถามนักเรียนว่าเคยเรียนรู้อะไรมาบ้างเกี่ยวกับหัวข้อที่ให้อ่านต่อไปให้นักเรียนอ่านในใจทั้งบทอ่านที่คุ้นเคย และไม่คุ้นเคย ครูสามารถคาดการณ์ได้ทันทีว่านักเรียนที่ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมในการอ่านจะสามารถตอบคำถามได้ดีในบทอ่านที่เขาคุ้นเคยหรือ ทำคะแนนได้ดีกว่าการอ่านบทอ่านที่ไม่คุ้นเคย ถ้านักเรียนสามารถตอบคำถามจากบทอ่านทั้ง 2 ได้ดีพอๆกัน แสดงว่าเขาไม่ได้ใช้ประสบการณ์เดิม

3. การประเมินเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน (หลังอ่าน)

วัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบและประเมินความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน

วิธีการ สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน ครูต้องใช้วิธีการตรวจสอบและประเมินความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน คือ เมื่อให้นักเรียนอ่านบทอ่านไปตอนหนึ่ง ครูควรถามว่ามีตอนใดที่ค่อนข้างยากสำหรับเขา ครูให้นักเรียนอ่านบทอ่านนั้นต่อ แล้วถามว่าอะไรที่นักเรียนพบว่ายาก หรือสิ่งที่นักเรียนไม่เข้าใจคืออะไร หลังจากนั้นครูควรพยายามตรวจสอบดูว่าสิ่งที่นักเรียนไม่เข้าใจนั้น ไม่เข้าใจจริงหรือไม่ ครูอาจสุ่มถามนักเรียน เช่น ถามว่าคำศัพท์ที่ว่ายากนั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถอ่านต่อไปได้หรือไม่ หรือ มีเนื้อหาตอนใดที่นักเรียนไม่เข้าใจบ้าง ถ้านักเรียนตอบว่าทุกตอนยากหมดให้ครูย้อนกลับไปตั้งต้นตรวจสอบใหม่ โดยให้นักเรียนทดลองค้นหาบทอ่านตอนที่คิดว่าง่ายที่สุดมา 1-2 ตอน

โดยสรุป การประเมินความสามารถในการอ่าน มี 3 วิธีได้แก่ ประเมินโดยใช้แบบทดสอบ ที่ครูสร้างขึ้นเอง ประเมินการใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม และประเมินเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ประเมินความสามารถในการอ่านของกรณีศึกษาดมวิธีการแรก โดยให้กรณีศึกษาอ่านคำจากหนังสือเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 2 บทที่ 3-4 จำนวน 20 คำ กรณีศึกษาอ่านได้ 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 30 ผลการประเมินพบว่าอ่านได้ อยู่ในระดับการอ่านคืบข้องใจ กล่าวคือ อ่านด้วยความยากลำบาก อ่านไม่คล่องอ่านออกเสียงได้ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 90

สระ

ความหมาย ของ สระในภาษาไทย

สระ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1136) ให้ความหมายว่า คือ เสียงพูดที่เปล่งออกมาโดยอาศัยการเคลื่อนไหวของลิ้นและริมฝีปาก เป็นสำคัญ แต่ไม่มีการสกดกัน จากอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งในปาก เช่น เสียง อะ อา โดยทั่วไปจะออกเสียงสระร่วมกับเสียงพยัญชนะ หรือออกเสียงเฉพาะเสียงสระอย่างเดียวก็ได้

รูปสระ ในภาษาไทย

สุวลักษณ์ (2552, ออนไลน์) จากบทความสนทนาประสาครุได้กล่าวว่า รูปสระ เป็นเครื่องหมายที่เขียนขึ้น โศด ๆ หรือใช้เขียนกับรูปสระอื่นเพื่อให้เกิดเสียงสระใหม่มีทั้งหมด 21 รูป ดังนี้

1. - ะ เรียกว่า วิสรรชนีย์ ใช้สำหรับประหลังหรือเป็นสระอะ และประสมกับรูปอื่นเป็นสระ อะะ แอะ โอะ เอาะ เออะ เอียะ เอือะ อัวะ
2. - ั เรียกว่า ไม้ศัด หรือ ไม้หันอากาศ ใช้สำหรับเขียนข้างบนเป็นสระ อะ เมื่อมีตัวสะกด และประสมกับรูปอื่นเป็นสระ อัวะ อัว
3. - ็ เรียกว่า ไม้ไต่คู้ ใช้สำหรับเขียนข้างบน แทนวิสรรชนีย์ในสระบางตัวที่มีตัวสะกด เช่น เอ็น แอน อีอน ฯลฯ และใช้ประสมกับตัว ก เป็นสระ เอาะ มีไม้โท คือ กี่ อ่า (เก๊า)
4. - ำ เรียกว่า ลากข้าง ใช้สำหรับเขียนข้างหลังเป็นสระ อา และประสม กับรูปอื่นเป็นเอาะ อ้าเอา
5. - ิ เรียกว่า พินทุ์อิ ใช้สำหรับเขียนข้างบนเป็นสระ อิ และประสมกับรูปอื่น เป็นสระ อี อี้ อึ เอียะ เอีย เอือะ เอือ และใช้แทนตัว อ ของ สระ เออ เมื่อมีตัวสะกดก็ได้ เช่น เกอน เป็น เกิน ฯลฯ
6. - ึ เรียกว่า ฝนทอง ใช้สำหรับเขียนข้างบนพินทุ์อิ เป็นสระ อี และประสม กับรูปอื่นเป็นสระ เอียะ เอีย
7. - ื เรียกว่า นฤกhit หรือหยาดน้ำค้าง ใช้สำหรับเขียนข้างบนลากข้างเป็น สระ อ้า บนพินทุ์อิ เป็นสระ อีในภาษาบาลีและสันสกฤต ท่านจัดเป็นพยัญชนะ เรียกว่า นิคhit
8. - ือ เรียกว่า ฟันหนู ใช้สำหรับเขียนบนพินทุ์อิ เป็นสระ อือ และ ประสมกับสระ อื่นเป็นสระ เอือะ เอือ
9. - ุ เรียกว่า ดินเหยียด ใช้สำหรับเขียนข้างล่างเป็นสระ อุ
10. - ู เรียกว่า ดินคู้ ใช้สำหรับเขียนข้างล่างเป็นสระ อู

11. เ- เรียกว่า ไม้หน้า ใช้สำหรับเขียนข้างหน้า รูปเดียวเป็นสระ เอ สองรูป เป็นสระแเอ และประสมกับรูปอื่นเป็น เอะ แอะ เออะ เออ เอ็ะ เอ็ย เอ็อะ เอ็อ เอ็า
 12. ไ- เรียกว่า ไม้้วน ใช้สำหรับเขียนข้างหน้าเป็นสระ ไอ
 13. ใ- เรียกว่า ไม้มลาย ใช้สำหรับเขียนข้างหน้า เป็นสระไอ
 14. โ- เรียกว่า ไม้โอ ใช้สำหรับเขียนข้างหน้า เป็นสระ โอ และเมื่อประวิสรรชนีย์ เข้าไปเป็นสระ โอะ
 15. อ เรียกว่า ตัว ออ ใช้สำหรับเขียนข้างหลังเป็นสระ ออ และประสมกับรูปอื่น เป็นสระ อือ (เมื่อไม่มีตัวสะกด) เออะ เออ เอ็อะ เอ็อ
 16. ข เรียกว่า ตัว ขอ ใช้สำหรับประสมกับรูปอื่นเป็นสระ เอ็ะ เอ็ย
 17. ว เรียกว่า ตัว วอ ใช้สำหรับประสมกับรูปอื่นเป็นสระ อัวะ อัว
 18. ฤ เรียกว่า ตัว ฤ ใช้สำหรับเขียนเป็นสระ ฤ
 19. ฤา เรียกว่า ตัว ฤือ ใช้สำหรับเขียนเป็นสระ ฤา
 20. ฦ เรียกว่า ตัว ฦ ใช้สำหรับเขียนเป็นสระ ฦ
 21. ฦา เรียกว่า ตัว ฦือ ใช้สำหรับเขียนเป็นสระ ฦา
- ฤ ฤา ฦ ฦา 4 ตัวนี้ เป็นสระมาจากสันสกฤต จะเขียน โคด ๆก็ได้ ประสมกับ พยัญชนะก็ได้ แต่ใช้เขียนข้างหลังพยัญชนะ

เสียงสระ ในภาษาไทย

สุนทร ทองสุข (2554, ออนไลน์) ได้อธิบายว่า สระมีทั้งหมด 32 ตัว แบ่งออกเป็น 2 พวกตามลักษณะของการออกเสียง คือ สระเสียงสั้น เรียกว่า รัสสระ และ สระเสียงยาวเรียกว่า ฦิมสระ นอกจากนี้สระแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. สระแท้ มีจำนวน 18 เสียง คือ สระอะ อา อิ อี อึ อือ อุ อู เอะ เอ แอะ แอ โอะ โอ เออะ ออ เออะ เออ สระแท้มีทั้งหมด 9 คู่ จะออกเสียงแถวหน้าเป็นสระเสียงสั้น 9 เสียง แถวหลังออกเสียงเป็นสระเสียงยาว 9 เสียง รวม 18 เสียง ลักษณะลิ้นและริมฝีปากจะอยู่ในท่าเดิมตลอด มีเพียงลิ้นส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้นที่เคลื่อนที่ ลิ้นเพียงส่วนเดียวที่ทำให้เกิดเสียงเราจึงเรียกสระทั้ง 18 เสียงนี้ว่า สระแท้ หรือ สระเดี่ยว

2. สระประสมมีจำนวน 6 เสียง คือ สระ เอ็ะ เอ็ย เอ็อะ เอ็อ อัวะ อัว ซึ่ง

สระเอ็ะ	เกิดจาก	อิ+อะ
เอ็ย	เกิดจาก	อี+อา
เอ็อะ	เกิดจาก	อึ+อะ

อี	เกิดจาก	อี+อา
อัวะ	เกิดจาก	อุ+อะ
อัว	เกิดจาก	อุ+อา

การออกเสียงสระประสม จะใช้ลิ้นส่วนหน้า ลิ้นส่วนกลางและลิ้นส่วนหลังจะขยับเคลื่อนที่ทำหน้าที่ออกเสียงร่วมด้วย เสียงที่เกิดขึ้นมีลักษณะเสียงประสม เราจึงเรียกว่า สระประสม

3. สระเกินมีจำนวน 8 เสียง คือ สระอำ ไอ โอ เอ อู อู อู อู สระอำ ไอ โอ เอ อู อู อู อู มีลักษณะการออกเสียงระหว่างเสียงสระกับเสียงพยัญชนะ ดังนั้น ไม่นับว่าเป็นเสียงสระ เพราะมีเสียงสระที่เป็นสระแท้ประสมอยู่กับเสียงพยัญชนะ แต่จะนับเป็นลักษณะของพยางค์แทน

โดยสรุป สระในภาษาไทยมีทั้งหมด 21 รูป และมี 32 เสียง นอกจากนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ สระแท้ สระประสม และสระเกิน ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกใช้ในส่วนของสระแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ สระแท้ สระประสม และสระเกิน ทั้งนี้เนื่องจากสระที่กรณศึกษา จำไม่ได้และอ่านไม่ได้ทั้ง 3 สระนั้นสอดคล้องกับประเภทของสระดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ สระโอดักอยู่ในประเภทของสระแท้ สระไอ และสระอำ จัดอยู่ในประเภทของสระเกิน

การอ่านแจกลูกคำ

ความหมายของการอ่านแจกลูกคำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 134) ได้กล่าวว่าความหมายและวิธีการแจกลูกคำมีความหมายเป็น 2 นัย คือ

นัยแรก หมายถึง การแจกลูกในมาตราตัวสะกด แม่ กา กง กน กม เกย เกอว กก กคและแม่กบ การแจกลูกจะเริ่มต้นจาก การสอนให้จำ และออกเสียงพยัญชนะ และสระให้ได้ก่อน จากนั้นจะเริ่มแจกลูกในมาตราแม่ ก กา (ไม่มีเสียงสะกด) จะใช้การสะกดคำไปที่ละคำไล่ไปตามลำดับของสระ แล้วจึงอ่านโดยไม่สะกดคำ จึงเรียกว่าแจกลูกสะกดคำ

นัยที่สอง หมายถึง การเทียบเสียง เป็นการแจกลูกวิธีหนึ่ง เมื่อนักเรียนอ่านคำได้แล้วให้นำรูปคำมาแจกลูก โดยการเปลี่ยนพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้าย เช่น กา มา ตา ยา ลา หลักการเทียบเสียงในวิธีนี้ คือ

1. ให้อ่านสระเสียงยาว ก่อนสระเสียงสั้น
2. นำคำที่มีความหมายมาสอน
3. เปลี่ยนพยัญชนะต้น และพยัญชนะเสียงท้าย
4. นำคำที่อ่านมาจัดทำแผนภูมิการอ่าน

วิธีการอ่าน จะไม่สะกดคำ ให้อ่านตามสูตรของคำ เช่น คำว่า กา สูตรของคำคือ สระอา ให้นำพยัญชนะมาเติมที่สระอาและอ่านเป็นคำ

ในคู่มือครู สำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 เล่ม 1 ตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2535) กล่าวว่า การแจกลูก หมายถึง การออกเสียงคำที่ประสมด้วยเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด โดยมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงหลักแล้วเปลี่ยนเสียงสระไปตามลำดับ หรือเปลี่ยนเสียงตัวสะกดไปที่ละมาตรา เช่น กะ กา กิ กี หรือ กง กิ่ง กาง กิ่ง หรือ การออกเสียง คำที่ประสมด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด โดยมีเสียงสระเป็นเสียงหลัก แล้วเปลี่ยน เสียงพยัญชนะต้น หรือเสียงตัวสะกด เช่น ดั่ง จัง ปัง หรือ ริน ริม ริก

กล่าวโดยสรุป การแจกลูกคำหมายถึง การนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด มาประสมกันเป็นคำที่มีความหมายโดยเริ่มจากการแจกลูกในมาตรา แม่ ก กา ก่อนแล้วจึงไล่ไปตาม ลำดับของสระ

ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ใช้ความหมายตามนัยแรก คือเริ่มต้นสอนให้รู้จัก และ จำพยัญชนะ ออกเสียงพยัญชนะได้ รู้จักและจำสระ ออกเสียงสระได้ก่อนแล้วจึงเริ่มแจกลูกใน มาตราแม่ ก กา โดยออกเสียงพยัญชนะ ออกเสียงสระ แล้วออกเสียงเป็นคำ เช่นคำว่า ไก อ่านว่า กอ - ไอ - ไก

วิธีการอ่านแบบแจกลูกคำ

วิธีการอ่านแบบแจกลูกคำ สนิท สัตโยภาส (2532, หน้า 98-99) กล่าวว่า คำแต่ละคำ ประกอบด้วยรูปและเสียง ของพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ และตัวสะกด เวลาออกเสียงอ่าน แทนที่จะ อ่านเป็นคำ ก็ต้องไล่พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดก่อนแล้วจึงอ่านทั้งคำ เป็นการช่วยให้ อ่านคำได้ เพราะ เสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดจะช่วยพาเสียงไปเอง เช่น

ปี จะอ่านว่า ปอ - อี - ปี ปี - เอก - ปี

นาน จะอ่านว่า นอ - อา - นา นา - นอ - นาน

วิธีแจกลูกสะกดคำในมาตราแม่ ก กา (คำที่ไม่มีตัวสะกด) ให้อ่านออกเสียงพยัญชนะ ก่อนอ่านออกเสียงสระ โดยไม่ให้ออกชื่อตัวพยัญชนะ จะทำให้ออกเสียงผสมคำผิด เพราะเสียง ไม่ต่อเนื่องกัน เช่น คำว่า ตา จะไม่อ่าน ว่า ตอเต่าอา ตา แต่ให้อ่านว่า ตอ - อา - ตา

ตัวอย่างเช่น

ขา ให้อ่านว่า ขอ - อา - ขา

คู ให้อ่านว่า คอ - อุ - คู

ไป ให้อ่านว่า ปอ - ไอ - ไป

ส่วนคำที่มีตัวสะกด ให้ขีดเสียงคำในแม่ ก กา ที่เรียนมาแล้ว ตัวอย่างเช่น

จาน ให้อ่านว่า จา - นอ - จาน

บาง ให้อ่านว่า บา - งอ - บาง

พูด ให้อ่านว่า พู - คอ - พูด

หลาย ให้อ่านว่า หลา - ยอ - หลาย

ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้เลือกใช้การแจกลูกคำในมาตราแม่ก กา ซึ่งเป็นคำที่ไม่มีตัวสะกด เนื่องจากการอ่านคำในมาตราแม่ก กา เป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านแจกลูกคำ และการสะกดคำในมาตราอื่น ๆ ในภาษาไทย โดยการแจกลูกคำในมาตราแม่ก กา ให้อ่านออกเสียงพยัญชนะก่อนอ่านออกเสียงสระ เช่น ไป อ่านว่า ปอ - ไอ - ไป, จำ อ่านว่า จอ - อ่า - จำ เป็นต้น

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ความหมายของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ศรียา นิยมธรรม (2540, หน้า 20) กล่าวว่า นิยามซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปคือนิยามของ United States Federal Government ในปี ค.ศ. 1977 ที่ระบุว่าปัญหาการเรียนรู้เฉพาะทาง (Specific Learning Disability) หมายถึง ความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตวิทยาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งเรื่องขึ้นไป ความผิดปกติดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา การพูดหรือการเขียน ซึ่งอาจส่งผลถึงความสามารถที่บกพร่องไปในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียนการสะกดคำ ตลอดจนกติกาคำนวณทางคณิตศาสตร์ ซึ่งคำนี้หมายรวมถึงสภาวะความพิการด้านการรับรู้ การที่สมองบาดเจ็บ การที่สมองไม่อาจทำหน้าที่บางอย่างได้เล็กน้อย การมีปัญหาด้านการอ่าน (Dyslexia) และการมีปัญหาด้านภาษา (Aphasia) คำนี้จะไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากการมีความพิการด้านสายตา การได้ยิน หรือร่างกายพิการ ตลอดจนการมีภาวะปัญญาอ่อน มีปัญหาทางอารมณ์ หรือเป็นเด็กด้อยโอกาส ในเรื่องวัฒนธรรม ฐานะทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

วาริ ธีระจิตร (2545, หน้า 141) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ว่า หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างของกระบวนการพื้นฐาน ทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษาพูด หรือภาษาเขียน ซึ่งความผิดปกตินี้อาจเห็นได้ในลักษณะของการมีปัญหาในการรับฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดหรือการคิดคำนวณ นอกจากนั้นความผิดปกติเหล่านี้ อาจรวมเอาสภาพ ความบกพร่องในการรับรู้

สมรรถภาพของเด็กจะอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถทางสมองจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2546, หน้า 1) ได้อธิบายความหมายของ ความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง ความผิดปกติของกระบวนการทางจิตวิทยา อันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นตั้งแต่หนึ่งด้านขึ้นไป ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเข้าใจและการใช้ภาษา ซึ่งจะทำให้เกิดความบกพร่องทางการฟัง การพูด การอ่าน การคิด การเขียน หรือทางด้านคณิตศาสตร์

ประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการ ได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ การรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. 2548 (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2554, ออนไลน์) ให้ความหมายว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึงบุคคลที่มีความบกพร่องอย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูดและ/หรือภาษาเขียนซึ่งมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียนการสะกด หรือการคิดคำนวณรวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งอาจทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ไม่รวม คนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เนื่องจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน หรือการเคลื่อนไหว สติปัญญาบกพร่อง ปัญหาทางอารมณ์หรือความด้อยโอกาส เนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ

กระทรวงสาธารณสุข (อ้างใน จินดา อุ๋นทอง, 2549, หน้า 20) ได้อธิบายถึงความบกพร่องของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ ที่แสดงออกมาในรูปแบบของปัญหาการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ เกิดจากการทำงานผิดปกติของสมองทำให้ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าที่ควรเป็น โดยพิจารณาจากผลการเรียน เปรียบเทียบกับระดับเขาว์ปัญญา

นอกจากนี้ ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (อ้างใน รัชนิกร ทองสุขคี, บรรณาธิการ, 2550, หน้า 58) ให้คำจำกัดความ ของความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี (Learning Disabilities) ไว้ว่า เป็นความบกพร่องใน กระบวนการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐาน ใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่า ที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจภาษาหรือเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็ภาษาพูดหรือ ภาษาเขียน ซึ่งอาจแสดงออกมาทางความสามารถ ที่ไม่สมบูรณ์ในการฟัง คิด พูด อ่าน เขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ คำจำกัดความยังได้ระบุต่อไปด้วว่า ความบกพร่องในการเรียนรู้นั้นยังครอบคลุมสภาพต่างๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ ภาวะที่สมองถูกกระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อย ภาวะความบกพร่องในการอ่านและการเข้าใจ

โดยสรุป เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้หมายถึงเด็กที่มีความผิดปกติของกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจหรือ การใช้ภาษา การฟัง พูด อ่าน เขียน และเหตุผล ในทางคณิตศาสตร์ ที่ส่งผลให้เด็กมีปัญหาในการเรียนวิชาการ โดยที่ปัญหานั้นไม่ได้เกิดจากความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา การเห็น การได้ยิน แต่อย่างไร ซึ่งเด็กบางคน อาจมีระดับสติปัญญาเทียบเท่า หรือสูงกว่าเด็กทั่วไป สำหรับกรณีศึกษานั้นมีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านคือ จำสระไม่ได้ ประสมคำไม่ได้ อ่านคำไม่ได้ และอ่านแจกลูกคำไม่ได้ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อ การเรียนวิชาภาษาไทย และวิชาอื่น เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคม จึงทำให้กรณีศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้

ความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ ซึ่ง ผดุง อารยะวิญญู (2545, หน้า 3) ได้อธิบายว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การบาดเจ็บ เด็กอาจได้รับบาดเจ็บก่อนคลอด หรือ ระหว่างคลอด เช่น การเสียเลือดมากระหว่างคลอด การขาดออกซิเจนทำให้เซลล์สมองกระทบกระเทือนและส่งผลกระทบต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้
2. กรรมพันธุ์ ความบกพร่องทางการเรียนรู้ บางอย่างสามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ จะเห็นได้จากการศึกษา เป็นรายกรณีพบว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้บางคน อาจมีพี่น้องที่เกิดจากท้องเดียวกัน มีปัญหาทางการเรียนรู้เช่นกัน หรือ อาจมีพ่อแม่ ญาติใกล้ชิด มีปัญหาทางการเรียนรู้เช่นกัน โดยเฉพาะ ปัญหาในการอ่าน การเขียน และการเข้าใจภาษา
3. ได้รับสารพิษ ได้แก่สารตะกั่ว เมื่อเด็กรับประทานอาหาร หรือ ดื่มน้ำที่มีสารตะกั่วเจือปนเช่น ท่อน้ำประปาเก่า ที่เป็นสนิม สารจะไปทำลายเซลล์สมองบางส่วนทำให้เกิดความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้
4. อุบัติเหตุ บุคคลที่ได้รับผลกระทบกระเทือนสมองอย่างรุนแรงเมื่อ ได้รับอุบัติเหตุ ทำให้สมองได้รับบาดเจ็บ อาจนำไปสู่ ความบกพร่องทางการเรียนรู้

นอกจากนี้ อัมภา คำนภักดี (รัชนีกร ทองสุขดี, บรรณาธิการ, 2550, หน้า 62) ได้หมายถึงสาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน ดังนี้

1. ความบกพร่อง ด้านระบบประสาทส่วนกลางเล็กน้อย
2. พันธุกรรม
3. ระหว่างตั้งครรภ์ มารดา ดื่มสุรา สูบบุหรี่ หรือรับประทานยาบางอย่าง
4. ความบกพร่องด้านความคิด ความจำ ความตั้งใจ หรือสมาธิ การจัดเก็บข้อมูลหรือความรู้ ความบกพร่องทางการรับรู้ โดยโสตสัมผัส

5. ความบกพร่องด้านอารมณ์ และ สังคม

6. การมีปฏิสัมพันธ์จากสาเหตุหลากหลายเช่น ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง บทบาทการเป็นผู้ปกครอง และพ่อแม่ที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว วิธีการสอน บุคลิกภาพของครู ลักษณะของโรงเรียนหรือลักษณะของกิจกรรมการเรียนที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดจากพันธุกรรม การที่สมองได้รับความกระทบกระเทือน มารดาได้รับสารพิษระหว่างตั้งครรภ์ การได้รับบาดเจ็บระหว่างคลอด/หลังคลอด หรืออาจเกิดจากหลายสาเหตุเหล่านี้ร่วมกัน

ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามประวัติทางครอบครัวของกรณีศึกษา และข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูประจำชั้น รวมทั้งการที่ผู้ศึกษาได้ไปเยี่ยมบ้านของกรณีศึกษา พบว่ามารดาของกรณีศึกษาเคยเรียนตกซ้ำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 มาก่อน นอกจากนี้ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งมีฐานะยากจน บิดามารดาหย่าร้างกัน ตลอดจนวิธีการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของกรณีศึกษา ดังนั้นจึงอาจสันนิษฐานได้ว่าสาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้ของกรณีศึกษา อาจมาจากพันธุกรรม สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม

ประเภทของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

การจำแนกประเภทของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ผดุง อารยะวิญญู (2544, หน้า 21-23) ได้จำแนกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะของปัญหาในการเรียนของเด็ก ดังนี้

1. ความบกพร่องการฟังและการพูด (Aphasia) เด็กเหล่านี้อาจแสดงพฤติกรรมทางการพูด ดังนี้

1. มีพัฒนาการทางพูดล่าช้า
2. ไม่เข้าใจสัญลักษณ์ทางภาษา
3. รู้คำศัพท์น้อย
4. จำแนกเสียงพูดไม่ได้
5. ใช้วิธีวะในการพูดไม่ถูกต้อง ทำให้พูดไม่ชัด
6. รู้ว่าจะพูดอะไร แต่พูดออกมาเป็นคำพูดไม่ได้
7. ไม่เข้าใจคำพูดของผู้อื่น
8. พูดไม่เป็นประโยค
9. พูดไม่ถูกหลักภาษาไทย

10. ใช้คำศัพท์ไม่ตรงกับความหมายที่จะพูด
11. พูดแล้วผู้อื่นฟังไม่รู้เรื่อง
12. ไม่เข้าใจโครงสร้างทางภาษา

2. ความบกพร่องทางการอ่าน (Dyslexia) เด็กที่มีปัญหาในการอ่าน อาจมีพฤติกรรม

ดังนี้

1. จำตัวอักษรไม่ได้ ทำให้อ่านเป็นคำไม่ได้
2. จำตัวอักษรได้บ้าง แต่อ่านเป็นคำไม่ได้
3. ความสามารถในการอ่านต่ำกว่านักเรียนอื่นในชั้นเดียวกัน
4. ระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยหรือสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย เมื่อวัดโดยใช้

แบบทดสอบ เขาว่าปัญญาที่เชื่อถือได้

5. เด็กบางคนอาจมีความไวในการใช้สายตา
6. เด็กบางคนอาจมีความไวในการฟัง
7. พูดไม่เป็นประโยค
8. เด็กสามารถเข้าใจภาษาได้ดี เมื่อมีคนอ่านให้ฟัง แต่ถ้าให้อ่านเองจะอ่าน

ไม่ได้

9. อ่านคำโดยสลับตัวอักษร เช่น กบ เป็น บก ขอด เป็น คอย
10. ไม่เข้าใจว่าตัวอักษรใดมาก่อน-หลัง ตัวอักษรใด อยู่ทางซ้ายหรือขวา
11. ไม่สามารถแยกเสียงสระในคำได้ เช่น คำว่า แมลง เด็กมัก อ่านว่า แม-ลง

3. ความบกพร่องทางการเขียน เด็กอาจแสดงพฤติกรรมในการเขียน ดังนี้

1. ไม่สามารถลอกคำที่ครูเขียนบนกระดานลงบนสมุดของตนเองได้อย่างถูกต้อง
2. เขียนประโยคตามครูไม่ได้
3. ไม่สามารถแยกรูปทรงทางเรขาคณิตได้
4. บางรายอาจมีปัญหาในการผูกเชือกกรองเท้าและการหยิบจับสิ่งของ
5. ใช้สายตาในการจดจำสิ่งของไม่ได้หรือได้ไม่ดี
6. เขียนไม่เป็นคำ อาจเป็นลายเส้นแต่อ่านไม่ได้
7. เขียนประโยคไม่ได้ เรียงคำไม่ถูกต้อง
8. รูปของตัวอักษรที่เขียนอาจไม่แน่นอนการเขียนแต่ละครั้งอาจมีรูปทรงที่แตกต่าง

กันไป ซึ่งความบกพร่องทางการเขียนนี้ ไม่รวมถึงปัญหาของเด็กที่เขียนคำยากไม่ได้อันเนื่องมาจากการที่เด็กขาดเรียนบ่อย ไม่ตั้งใจเรียน หรือเด็กเกียจคร้าน เป็นต้น

4. ความบกพร่องทางคณิตศาสตร์ เด็กที่มีปัญหาดังกล่าวอาจแสดงพฤติกรรม ดังนี้
 1. มีปัญหาในการบอกความสัมพันธ์ 1 ต่อ 1 เช่น หากมีนักเรียน 30 คน จะต้องจัดเก้าอี้ให้ที่นั่งกี่ตัว เด็กจะตอบไม่ได้
 2. ไม่เข้าใจความหมายของจำนวนเด็กอาจนับเลข 1,2,3.....ได้ แต่ถ้าให้หยิบดินสอ 3 ก้อน เด็กจะทำไม่ได้
 3. ไม่เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ได้ยินกับสิ่งที่มองเห็น เด็กอาจออกเสียงนับเลข 1,2,3.....ได้ แต่ถ้าให้นับจำนวนปู ในภาพเด็กจะนับไม่ได้
 4. มีปัญหาในการจัดเรียงลำดับ
 5. ไม่สามารถจำแนกวัตถุที่มีขนาดต่างกันที่กองอยู่รวมกันได้
 6. ไม่เข้าใจปริมาณ เมื่อขนาดเปลี่ยนไป เช่น ไม่เข้าใจว่า ธนบัตรใบละ 20 บาท 1 ใบ มีค่าเท่ากับเหรียญ 5 บาท จำนวน 4 เหรียญ หรือเหรียญ 10 บาท จำนวน 2 เหรียญ
 7. ทำเลขไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นบวก ลบ คูณ หาร เพียงอย่างเดียวหรือทั้ง 4 อย่าง
 8. ไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เช่น +, -, X
 9. ไม่เข้าใจความหมายของตัวเลขที่นำมาเรียงกันในทางคณิตศาสตร์ ไม่เห็นความแตกต่างระหว่าง 10 กับ 01, 32 กับ 23 ทำให้เด็ก เรียงจำนวนเลขไม่ได้
 10. ไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนในการคำนวณได้ เช่น ในการบวกเลข 2 หลัก จะต้องบวกเลขหลักหน่วยก่อน
 11. ไม่เข้าใจความหมายของการชั่ง ตวง วัด
 12. มีปัญหาในการอ่าน แผนที่ และกราฟ
 13. มีปัญหาในการทำเลขโจทย์ปัญหา
5. ความบกพร่องทางกระบวนการคิด เด็กอาจแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับกระบวนการคิดการให้เหตุผล ดังนี้
 1. ไม่สามารถบอกความแตกต่างของสิ่งที่มองเห็นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อวัตถุ 2 อย่างหรือมากกว่ามีขนาดลักษณะคล้ายกัน
 2. ไม่สามารถบอกความแตกต่างของเสียงที่ได้ยิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียง ที่คล้ายกัน
 3. ไม่เห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนใหญ่มากกว่าส่วนย่อย
 4. มีความจำไม่ดี ไม่ว่าจะเป็นความจำระยะสั้น หรือความจำระยะยาว
 5. ไม่มีความมานะอดทนในการประกอบกิจกรรมเลข หรือหากมีก็มากเกินไป
 6. จำสิ่งที่มองเห็นได้ แต่ถ้านำสิ่งนั้นออกไปแล้ว เด็กจะจำสิ่งนั้นไม่ได้เลย

7. ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

8. มีพฤติกรรมเหมือนถูกควบคุมโดยสิ่งอื่นที่อยู่ภายนอก บางคนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เสียสมาธิง่าย เพราะสนใจสิ่งที่อยู่นอกห้องเรียนเสมอ

9. ไม่สนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว หรือสนใจจนเกินไป

10. มีการเคลื่อนที่ เคลื่อนไหวอยู่เสมอ ไม่สามารถอยู่นิ่งเฉยได้นาน

และคาร์ณี อุทัยรัตนกิจ (2538, หน้า 32-34) ยังได้อธิบายลักษณะของเด็กที่ไม่สามารถทางการเรียน หรือมีปัญหาทางการเรียนรู้ ไว้ว่าอาจมีความบกพร่องทางด้านจิตพิสัย (Cognitive) ในด้านใดข้างหนึ่งหรือหลายด้านซึ่งรวบรวมได้เป็น 5 ด้านใหญ่ คือ

1. การพูด ความผิดปกติของการพูดนั้นอาจเกี่ยวกับพัฒนาการของการพูดช้ากว่าเกณฑ์ปกติ หรือเบี่ยงเบนไปจากระดับพัฒนาการ

2. การเขียน ความผิดปกติของการเขียน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ประเภทแรก เป็นปัญหาการบูรณาการของกล้ามเนื้อประสานสายตาคำไม่ดี เป็นผลทำให้เด็กไม่สามารถลอกตัวอักษรคำ และตัวเลขได้ถูกต้อง ประเภทที่สอง เกี่ยวข้องกับความบกพร่องของการจำสิ่งที่มองเห็น (Visual Memory) ทำให้เด็กไม่สามารถจำคำที่เห็นได้ ประเภทที่สาม คือ เด็กมีความบกพร่องในความเข้าใจ กฎเกณฑ์และความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค

3. การอ่าน ความผิดปกติในการอ่านปรากฏออกมาในลักษณะของการล้มเหลวหรือไม่ประสบความสำเร็จในการอ่านในสภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ

4. คณิตศาสตร์ เด็กที่มีปัญหาในด้านมโนทัศน์เกี่ยวกับระยะ หรือการคิดที่เป็นปริมาณ อาจไม่สามารถในการเรียนด้านคณิตศาสตร์

5. การให้เหตุผล ลักษณะพฤติกรรมที่บอกถึงความผิดปกติของกระบวนการ ให้เหตุผลเช่น มีความสามารถในการจำแนกแยกแยะสิ่งต่างๆ ไม่ดี มีพฤติกรรมเฉยเมย ขาดความอยากรู้อยากเห็น ขาดความขี้คิด ความจำทั้งระยะสั้นและระยะยาวไม่ดี แยกแยะความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย – ส่วนรวมได้น้อย

นอกจากนี้ อัมภา ด่านภักดี (รัชนีกร ทองสุคติ, บรรณาธิการ, 2550, หน้า 60-61) ได้ระบุลักษณะของผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ดังนี้

- มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทั้งๆที่ระดับสติปัญญาปกติหรือสูง โดยเฉพาะในวิชาพื้นฐานคือ ภาษา ซึ่งต้องใช้ในการเรียนการสอนวิชาอื่นๆและวิชาคณิตศาสตร์หรือการคำนวณ

- มีปัญหาทางด้านภาษาทั้งการรับและการแสดงออก คือมีความบกพร่องในการฟัง ความเข้าใจ การพูด การอ่าน และการเขียน

- มีความบกพร่องทางด้านความคิด ความจำ (ด้านพุทธิพิสัย) การจัดการกับระบบข้อมูล หรือความรู้

- มักจะมีปัญหาหรือความบกพร่องด้านสังคมและอารมณ์ร่วมอยู่ด้วย

และจากเอกสารการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร Mack L. Bowen (2005) จาก Illinois State University ได้ให้ ข้อสังเกตว่าในชั้นเรียนปกติจะมีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวนมากคือ ประมาณ ร้อยละ 4-5 ของเด็กในวัยเรียนตามปกติ นักเรียนชายจะมีอาการภาวะบกพร่องนี้มากกว่านักเรียน หญิง คิดเป็นอัตราส่วน 4 : 1 และอาการความบกพร่องนี้อาจจะคงอยู่ติดตัวไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มักจะมีลักษณะหรือพฤติกรรมดังต่อไปนี้

- มีความยุ่งยากในการเข้าใจและทำตามคำสั่ง
- มีปัญหาในการจำคำหรือข้อเท็จจริงพื้นฐาน
- มีปัญหา ในการเขียน คัดลายมือและงานที่ได้ต้องใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็ก
- มีความยุ่งยากในการจัดการกับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ
- มีปัญหาอย่างมากในการอ่าน รวมไปถึงการแยกพยางค์ไม่ได้ การอ่านคำไม่ได้

อ่านไม่ออก และไม่เข้าใจว่ากำลังอ่านอะไรอยู่

- มีช่วงความสนใจหรือสมาธิสั้น
- มีปัญหาในการพูด บอกชื่อ คำ ตัวเลข รูปร่างอย่างรวดเร็วๆ ไม่ได้
- มีปัญหาในการคำนวณ เช่น ขาดความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ไม่รู้จักเครื่องหมาย

สัญลักษณ์ +, -, x, >, < และไม่รู้ว่าจะใช้ทำอะไร

- ขาดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ 1 : 1
- ขาดข้อเท็จจริง หลักการเบื้องต้นในการคำนวณ จำสูตรคูณไม่ได้
- ใช้กระบวนการคิดคำนวณผิด
- มีปัญหาด้านการรับรู้เรื่องทิศทาง รูปร่าง ขนาด
- ไม่สามารถจดจำขั้นตอนที่ถูกต้องในการคำนวณได้
- ขาดความรู้ ความจำ ความเข้าใจในคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์
- ตีความโจทย์คณิตศาสตร์ไม่ได้
- ไม่มีกลยุทธ์ในการควบคุมตนเอง

โดยสรุปเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มี 3 ประเภท ได้แก่ มีความบกพร่องทางด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ และทางกระบวนการคิด ในด้านภาษาได้แก่ การฟัง เช่น จำแนกเสียงพูดไม่ได้ ไม่เข้าใจคำพูดของผู้อื่น การพูด เช่น มีพัฒนาการทางการพูดล่าช้า พูดไม่เป็นประโยค พูดไม่ถูก

หลักภาษา การอ่าน เช่น อ่านคำสลับตัวอักษร จำตัวอักษรไม่ได้ทำให้อ่านเป็นคำไม่ได้ แยกเสียงสระในคำไม่ได้ และบกพร่องทางการเขียน เช่น เขียนไม่เป็นคำ เขียนเป็นประโยคไม่ได้ เรียงคำไม่ถูกต้อง ลอกคำจากบนกระดานลงบนสมุดได้ไม่ถูกต้อง ส่วนความบกพร่องด้านคณิตศาสตร์ เช่น ไม่รู้ความหมายของตัวเลข เรียงลำดับไม่ถูกต้อง ไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ +, -, X, >, =, < ตีความโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ไม่ได้ ไม่เข้าใจความหมายของการชั่ง ตวง วัด เป็นต้น และความบกพร่องในด้านกระบวนการคิด เช่น บอกความแตกต่างของสิ่งที่ได้เห็นหรือเสียงที่ได้ยิน ไม่ได้โดยเฉพาะสิ่งของที่คล้ายกัน หรือเสียงที่คล้ายกัน เสียสมาธิง่าย มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอ อยู่นิ่งได้ไม่นาน

กรณีศึกษาที่มีความบกพร่องทางภาษาในการอ่าน คือจำสระไม่ได้ ประสมคำไม่ได้ ทำให้อ่านเป็นคำไม่ได้ จำแนกเสียงพยัญชนะที่มีรูปและเสียงคล้ายกัน ไม่ได้ เช่น พยัญชนะ ผ-ฝ, พ-ฟ, ข-ค, ถ-ท นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมเคลื่อนไหวตลอดเวลา และเสียสมาธิง่าย สำหรับปัญหาทางด้านคณิตศาสตร์นั้น กรณีศึกษาเข้าใจความหมายของตัวเลขจากหลักหน่วยถึงหลักร้อย เข้าใจความหมายของการลบ (-) การบวก (+) เรียงลำดับขนาด เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ แต่ไม่สามารถทำเลขโจทย์ปัญหาได้ และไม่เข้าใจความหมายของการคูณ การหาร

หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542, หน้า 121-122) และสุรินทร์ ยอดคำแปง (2547, หน้า 107) ได้อธิบายไว้ตรงกันว่า หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ควรมุ่งขจัด ความบกพร่องของเด็กประเภทนี้ และในขณะเดียวกันก็มุ่งให้เด็กมีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุด ดังนั้น หลักสูตรในระดับประถมศึกษาเน้นให้เด็กมีพัฒนาการเต็มที่ ขจัดความบกพร่องของเด็ก ส่วนในระดับมัธยมศึกษา เน้นความสามารถของเด็กและมุ่งให้เด็กแสวงหาความรู้ และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของตนเองให้มากที่สุด

หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ควรครอบคลุมเนื้อหาในด้านต่อไปนี้

1. การพัฒนาการรับรู้ และการเคลื่อนไหว ควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการในด้าน การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานกันระหว่างกล้ามเนื้อมือกับสายตา การรับรู้ทางสายตา การรับรู้ทางการฟังและความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
2. ภาษา เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้มีปัญหาทางภาษา ดังนั้น หลักสูตรจึงควรเน้นด้านภาษาเพื่อขจัดความบกพร่องด้านนี้ของเด็ก ขอบข่ายของเนื้อหาด้านภาษาควรครอบคลุมไปถึง การพูด การอ่าน การสะกดคำ การเขียน
3. วิชาพื้นฐาน ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

4. การทำงานและพื้นฐานอาชีพ พื้นฐานในด้านนี้จะช่วยเตรียมเด็กให้มีความพร้อมในการฝึกอาชีพต่อไป

5. ทักษะทางสังคม เป็นการฝึกทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นที่จะช่วยให้เด็กมีสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ในที่สุด

การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

การคัดแยกเป็นกระบวนการ ในการค้นหาเด็กและตัดสินใจว่าเด็กคนนั้นเป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้หรือเด็ก แอลดี จริงหรือไม่ และมีปัญหาอย่างไรบ้าง บางครั้งอาจใช้คำว่า การคัดกรอง หรือ การคัดเลือกเด็กซึ่งทั้งสองคำมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือพิจารณาว่าเด็กมีปัญหาในการเรียนอย่างไร ในด้านใดบ้างและในระดับใด ในการคัดแยกเด็กนี้ ผศหญิง อารยะวิญญู (2546, หน้า 8-11) ได้กล่าวไว้ว่าอาจกระทำได้ใน 2 ลักษณะคือ

1. การประเมินอย่างเป็นทางการ เป็นการคัดแยกเด็กโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้และมีเกณฑ์ปกติสำหรับใช้ในการเปรียบเทียบเพื่อการตัดสินใจในการคัดเลือกเด็กแอลดี มักมีการประเมินใน 2 ลักษณะคือ

- การวัดระดับความสามารถของเด็ก ในที่นี้ หมายถึงความสามารถทางสมองหรือระดับสติปัญญา โดยผู้วัดส่วนใหญ่เป็นนักจิตวิทยา

- การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะต้องทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กใน 3 ด้านเป็นอย่างน้อย นั่นคือด้านการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์แล้วนำคะแนนที่ได้ มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ซึ่งแบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมีบริการตามสำนักทดสอบและประเมินผลต่าง ๆ มีชื่อเรียกต่างกันมากมาย เมื่อได้คะแนนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วให้นำมาเปรียบเทียบกับระดับสติปัญญาของเด็ก โดยเทียบตามชั้นหรืออายุ นักวิชาการมีความเชื่อว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงไปด้วย เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่ถ้าเด็กที่มีระดับสติปัญญาสูง แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แสดงว่าเด็กอาจมีปัญหาบางอย่าง โดยทั่วไปเด็กแอลดี มักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าชั้นที่ตนเรียนอยู่ประมาณ 2 ปี เช่นเด็กเรียนอยู่ชั้น ป.3 แต่ อ่านเขียนหนังสือแบบเรียนชั้น ป.3 ไม่ได้หรือได้แต่ไม่คืบหน้า แต่สามารถอ่านแบบเรียนชั้น ป.1 ซึ่งเป็นชั้นที่ต่ำกว่าชั้น ป.2 จำนวน 2 ช่วงชั้นนี้ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องควรพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วยเพื่อไม่ให้เกิดการคัดแยกเด็กผิดพลาด

2. การประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการทดสอบโดยครูใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หรือหาข้อสอบมาใช้ รวมไปถึงทดสอบเป็นรายบุคคลและการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก ครูอาจทดสอบเด็กด้วยตนเอง หาข้อมูลจากผู้ปกครองที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด หรือจาก

แหล่งข้อมูลอื่นที่เชื่อถือได้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าเด็กมีปัญหาในการเรียนในลักษณะใด และขาดทักษะใดบ้าง สมอบที่มีความลำบากในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสมอบซิกได ซิกซายหรือซิกขวา หากสมอบซิกซายบกพร่องหรือมีความลำบากในการจัดกระทำข้อมูลเด็กอาจมีปัญหา ดังนี้

1) การอ่าน

- ประสมคำไม่ได้
- อ่านช้า
- จำรายละเอียดของสิ่งที่อ่านไม่ได้
- ขาดสมาธิในการเรียน เสียสมาธิง่าย

2) ด้านการเขียน

- เขียนช้า
- เขียนตัวอักษรกลับหลัง
- เขียนเพิ่ม หรืออาจเขียนคกหล่น
- เขียนตัวอักษรสลับที่กัน

3) คณิตศาสตร์

- จำสูตรไม่ได้
- จำขั้นตอนทางคณิตศาสตร์ไม่ได้

4) การสื่อสารและด้านอื่น ๆ

- สรรหาคำเพื่อแสดงออกซึ่งแนวคิด แสดงความคิดเห็นด้วยการพูด หรือด้วยการเขียนไม่ได้

- ทำงานช้า (ทำการบ้านช้า)
- ปฏิบัติตามคำสั่งไม่ได้
- จำรายละเอียดไม่ได้
- จำชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ไม่ได้
- เสียสมาธิง่าย มองไปนอกห้องเรียนบ่อย ๆ

หากสมอบซิกซายบกพร่องหรือมีความลำบากในการจัดกระทำข้อมูลเด็กอาจมีปัญหา ดังนี้

1) การอ่าน

- ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน
- ไม่เข้าใจข้อความเปรียบเทียบ คำพังเพย หรือการพูดกระทบกระทั่งเปรียบเทียบเปรย

2) การเขียน

- เขียนโดยใช้จินตนาการได้ไม่ดี
- หรือ ฟังเรื่องตกแล้วไม่จำ

3) คณิตศาสตร์

- นำความรู้และทักษะไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ไม่ได้
- ทำเลขโจทย์ปัญหาไม่ได้

4) ด้านอื่น ๆ

- ไม่เข้าใจสิ่งที่เป็นภาพรวม ๆ ความหมายรวม ๆ
- สนใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเวลานานเกินไป

โดยสรุป การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มี 2 วิธีคือ การประเมินอย่างเป็นทางการ โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้ และการประเมินอย่างไม่เป็นทางการโดยครู ใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเอง รวมไปถึงการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการหาข้อมูลจากบุคคลใกล้ชิด

ในการศึกษานี้ใช้วิธีการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ โดยให้กรณีศึกษาอ่านคำในบทเรียน จากหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นหนังสือเรียนของระดับชั้นที่ต่ำกว่าชั้นที่กรณีศึกษาเรียนอยู่ 2 ระดับชั้น นอกจากนี้ยังมีการสังเกตพฤติกรรม การสอบถามข้อมูลจากบุคคลใกล้ชิด การเก็บรวบรวมเอกสารทางการเรียนของกรณีศึกษา ประกอบกับผลการตรวจจากแพทย์ที่ระบุว่ากรณีศึกษามีปัญหาทางการเรียนรู้ สมควรได้รับการช่วยเหลือทางด้านการศึกษา

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

ความหมายของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ให้ความหมายว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ สุขพัชรา จัมเจริญ (2545, หน้า 10) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไม่ใช่แผนการสอนประจำวัน แต่จะเป็นแผนการจัดการศึกษาตลอดปี ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้าเด็กมีการพัฒนาขึ้นแผนไม่จำเป็นต้องอยู่คงที่ตลอดไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นจะมากหรือน้อยอยู่กับการลงความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง และแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลก็ไม่ใช่งานประเมินผลการเรียน แต่เป็นการแสดงถึงความ ต้องการจำเป็นของเด็กที่ต้องการเรียนและรับบริการพิเศษมากหรือน้อย

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

1. เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสามารถของเด็กและช่วยให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาตามสภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล
2. เพื่อเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนให้เป็นที่ไปอย่างมีระเบียบแบบแผน
3. เพื่อเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ และจะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับบริการการศึกษา บริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

ประโยชน์ของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

ครูผู้สอน

ช่วยให้ครูรู้หน้าที่ของตนเองในด้านต่าง ๆ

- ว่าจะสอนอะไรให้กับเด็กแต่ละคนตามศักยภาพที่เป็นจริงอย่างเป็นระบบ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- สามารถส่งเสริมให้มีการจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่จำเป็นและเหมาะสมกับเด็กแต่ละบุคคล

- กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าของเด็กแต่ละบุคคลได้ตามแผนการศึกษานักเรียน

นักเรียนจะได้ทราบว่าตนเองจะได้รับอะไรบ้าง

- ทราบว่าตนเองจะต้องเรียนอะไร
- ได้รับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการความช่วยเหลืออื่นใดตามกฎหมาย
- ได้รับการบำบัดฟื้นฟู ที่สอดคล้องกับความจำเป็น

ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองทราบว่าโรงเรียนจะสอนอะไรแก่เด็ก และผู้ปกครองจะส่งเสริมลูกของตนเองอย่างไรให้เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่อง

- ผู้ปกครองสามารถขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ อื่นใดที่สอดคล้องกับความจำเป็นของบุตรตนเอง

- มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลได้อย่างเหมาะสม

ผู้บริหาร

ผู้บริหารทราบว่าจำเป็นต้องเตรียมบุคลากรจำนวนเท่าใดที่จะให้บริการกับเด็ก

- มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กที่มีความบกพร่องอย่างเหมาะสม

- มีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับปรุงการจัดการศึกษาให้กับบุคคล ที่มีความบกพร่องอย่างเหมาะสม

โรงเรียนได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชนิดของโปรแกรมและบริการที่จะต้องจัดให้กับเด็ก บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ประกอบด้วยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- ผู้บริหาร
- ผู้ช่วยผู้บริหาร
- ครูการศึกษาพิเศษ
- ครูประจำวิชา
- ผู้ปกครอง
- การแก้ไขการพูด
- นักกายภาพบำบัด
- กิจกรรมบำบัด
- นักจิตวิทยา
- แพทย์

ลักษณะที่สำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

1. เด็กพิการแต่ละคนจะมีแผนการศึกษาที่ไม่เหมือนกันและอาจจะเปลี่ยนแปลง ไม่คงอยู่ตลอดไป เพราะเด็กมีการเรียนรู้ที่คืบหน้า
2. การจัดทำแผนนั้นจะมีเป้าหมายประจำปี โดยกำหนดจุดประสงค์ระยะยาวและระยะสั้น ซึ่งจะไม่บอกถึงสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ครูจะต้องใช้ฝึกกับเด็ก
3. ในแผนการศึกษาจะเชื่อมโยงการบริการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน เช่น บริการทางด้านกายภาพบำบัด การบริการทางการศึกษา
4. จะต้องมีวิธีการประเมินผลประจำปี เพื่อพิจารณาความก้าวหน้า
5. ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะระบุระดับความสามารถทางการศึกษาและพฤติกรรมของเด็ก โดยการประเมินทุก ๆ ด้าน
6. จะมีการแสดงกำหนดเวลาที่เริ่มต้นและสิ้นสุดการให้บริการ
7. แสดงเกณฑ์ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการประเมินผลอย่างเหมาะสมตามแผน 1 ปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

8. จะทำหน้าที่เป็นเอกสารที่พิสูจน์การยินยอมของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก

9. เป็นเครื่องมือสื่อสารในการกำหนดการจัดการศึกษาพิเศษให้เก็บเด็กเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและนักการศึกษา

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีประสิทธิภาพ

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีประสิทธิภาพจะต้องดูจากผลความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของเด็กในช่วงเวลาหนึ่ง หรือแม้แต่ในวันหนึ่ง ๆ พูดย่าง ๆ ก็คือ ครูต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก เพื่อประเมินว่าเด็กมีการตอบสนองต่อแผนอย่างไร จะเห็นได้จากวิธีวัดผลที่ดี โดยจะต้องศึกษาวิธีการวัดผล ดังนี้ (สุขพัชรา จัมเจริญ, 2545)

- การวัดผลเป็นตัวอย่างชี้ถึงทักษะและความบกพร่องของเด็ก
- เด็กทุกคนไม่ว่าจะพิการหรือไม่ก็ต้องการ การวัดผลประเมินผล
- ควรศึกษาพฤติกรรมหลาย ๆ ด้าน (เช่น ภาษา การเคลื่อนไหวและสังคม)ในธรรมชาติ

ที่เป็นจริง

- ควรรวมเอาความพิการที่อาจเกิดขึ้นร่วมเข้าด้วย
- วิธีการวัดผลต้องเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เช่น เด็กหูหนวก ไม่สามารถใช้

แบบทดสอบวัดสติปัญญาฉบับมาตรฐานที่ใช้กันทั่วไปได้ เป็นต้น

- การวัดผลควรอยู่บนรากฐานของข้อมูลที่มีความเป็นปรนัย จะต้องเป็นพฤติกรรมที่เด็กทำหรือพูดจริง

- การวัดผลอาจทำเป็นทีมโดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลาย ฝ่ายในลักษณะของสหวิทยาการเพื่อร่วมกันช่วยเหลือเด็กพิการ

การนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

การนำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากร ใน โรงเรียน สถานศึกษา และปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

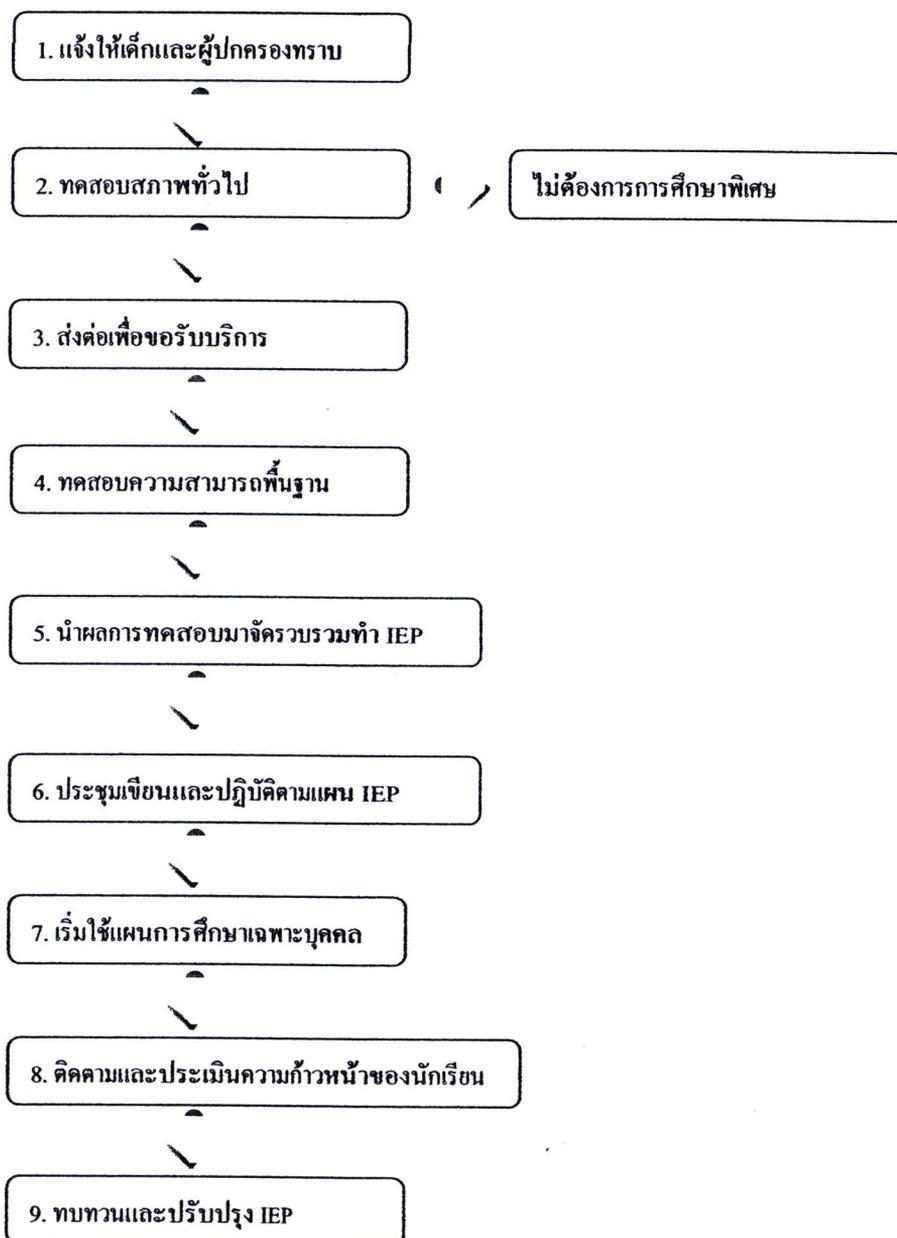
1. แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบไปด้วย

- กรรมการสถานศึกษา
- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา
- ครูการศึกษาพิเศษ
- ครูผู้ได้รับมอบหมาย
- นักวิชาชีพ

- ผู้ปกครอง
 - นักเรียนที่ต้องการเข้าเรียน
2. ดำเนินการประชุมและพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นทุกด้านของเด็ก
 3. ประเมินความสามารถพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก บริการความช่วยเหลืออื่น ๆ ที่เด็กต้องการ
 4. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามความเหมาะสมของเด็ก
 5. ดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

สำหรับขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สุขพัชรา ชัมเจริญ (2545) ได้เสนอขั้นตอนการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไว้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

แผนผัง 1 ขั้นตอนการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้ เมื่อแจ้งให้ผู้ปกครองและกรณีศึกษาทราบแล้ว ได้ทดสอบสภาพทั่วไป และทดสอบความสามารถพื้นฐานของกรณีศึกษา จากนั้นนำผลการทดสอบมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยประชุมร่วมกับผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ผู้อำนวยการ สถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และ ผู้ศึกษา ลำดับต่อมาได้จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และดำเนินการสอนตามแผน โดยกำหนดการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เริ่มต้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2553 สิ้นสุดการใช้แผน วันที่ 8 มีนาคม 2554 สำหรับการ ใช้แผนการสอนเฉพาะบุคคลนั้นเริ่มสอนเมื่อ วันที่ 8 มีนาคม 2554 จนถึงวันที่ 26 มีนาคม 2553 จากนั้น จึง ประเมินผลความก้าวหน้าของกรณีศึกษา

แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP ในบางตำราอาจใช้คำว่า Individualized Implementation Plans: IIP)

ความหมายของแผนการสอนเฉพาะบุคคล

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างในรัชนิกร ทองสุคดี, 2550, หน้า 164) ได้กล่าวว่า หมายถึง แผนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่จัดทำขึ้นเป็นรายชั่วโมงหรือรายสัปดาห์ ซึ่งต้องจัดทำให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ประกอบด้วยเนื้อหา หรือทักษะที่สอนนักเรียน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียน-การสอน สื่อและอุปกรณ์ รวมทั้ง การวัดผลและการประเมินผล

ขั้นตอนของกระบวนการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล รัชนิกร ทองสุคดี (2550, หน้า 165) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เรียบร้อยแล้ว ต้องนำจุดมุ่งหมายในระยะ 1 ปี ไปจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล ซึ่งอาจนำไปจัดการเรียนการสอนได้เลยแต่บางสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อาจจะนำแผนการสอนเฉพาะบุคคล ไปจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ต่อไป แผนการสอนเฉพาะบุคคลประกอบด้วยสาระสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย เป็นการนำจุดมุ่งหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มากำหนดจุดมุ่งหมายของแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งยึดตามหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายระยะสั้น 2-3 วัน หรือระยะยาว 2-3 สัปดาห์ หรือเป็นจุดมุ่งหมายใน 1 ภาคเรียน

2. วันเริ่มต้น เป็นวันที่คนพิการเริ่มต้นเรียนรู้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดในแผนการสอนเฉพาะบุคคลแต่ละทักษะ/วิชา
3. วันสิ้นสุด เป็นวันที่คนพิการเรียนรู้ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดในแผนการสอนเฉพาะบุคคลแต่ละทักษะ/วิชา
4. วิธีสอน/เทคนิคการสอน หมายถึงรูปแบบของการดำเนินการถ่ายทอดความรู้ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธีและหลายเหตุผล
5. สื่อ หมายถึงสิ่งที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้คนพิการ แต่ละคน มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างเต็มศักยภาพ เช่น รูปภาพ บัตรคำ ของจริง เป็นต้น
6. เกณฑ์และการประเมินผล หมายถึง สิ่งที่กำหนดเพื่อแสดงถึงการ บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของคนพิการแต่ละคน รวมทั้งวิธีการประเมินที่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้อย่างแม่นยำ
7. ผลการประเมิน เป็นการรายงานผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนว่า บรรลุจุดประสงค์ในระดับใด เพื่อนำไปใช้ปรับวิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละคนต่อไป

การดำเนินการตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล

ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ได้ทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลในลักษณะที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้ ควรนำแผนการสอนเฉพาะบุคคล ไปจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้หลักเกณฑ์ รูปแบบที่ใช้ในสถานศึกษา เช่น การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล

เมื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แล้วจะต้องนำจุดมุ่งหมายในระยะ 1 ปี ไปจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งมีแบบบันทึก ดังนี้

ชื่อ - สกุล.....ทักษะวิชา.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....ครูผู้สอน.....

จุดมุ่งหมาย (1 ปี)	จุดประสงค์ การเรียนรู้	วัน เริ่มต้น	วัน สิ้นสุด	กิจกรรมการเรียน การสอน/วิธีสอน/ เทคนิคการสอน	สื่อ/ อุปกรณ์	เกณฑ์ และ การประเมินผล	ผลการ ประเมิน

สาระสำคัญในแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP)

1. จุดมุ่งหมาย 1 ปี (นำเป้าหมายระยะยาว 1 ปี) มากำหนดจุดมุ่งหมายของแผน แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) ซึ่งจำเป็นต้อง ยึดตามหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายระยะสั้น 2-3 วัน หรือระยะยาว 2-3 สัปดาห์ หรือเป็นจุดมุ่งหมายใน 1 ภาคเรียน จุดมุ่งหมายในแผนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) นี้จะต้องเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่จะต้องชัดเจน กะทัดรัด ครอบคลุมพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนที่วัดได้ มีการเรียงลำดับความสำคัญและความจำเป็นอย่างต่อเนื่องจนบรรลุจุดมุ่งหมาย (เป้าหมายระยะยาว 1 ปี) ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ส่วนใหญ่ โดยทั่วไปการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) จะเน้นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน สำหรับรูปแบบของแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) ดังแบบบันทึกข้างต้นแล้ว ยังสามารถนำไปจัดเป็นแผนการจัดประสบการณ์ หรือแผนการสอนของครูแต่ละสาระ/วิชา ก็สามารทำได้เช่นกัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ ในแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) นี้หมายถึง จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งครูสามารถกำหนดได้

3. วันเริ่มต้น หมายถึง วันที่นักเรียนเริ่มต้นเรียนรู้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดในแผนการสอนเฉพาะบุคคลแต่ละทักษะ/วิชา

4. วันสิ้นสุด หมายถึงวันที่นักเรียน เรียนรู้ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดในแผนการสอนเฉพาะบุคคลแต่ละทักษะ/วิชา

5. กิจกรรมการเรียนการสอน/ วิธีสอน/ เทคนิคการสอน หมายถึงการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆที่จะดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้เหมาะสม สอดคล้องกับนักเรียนแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนด ไว้ใน

แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สื่อ/ อุปกรณ์ หมายถึงสิ่งที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละคนเกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม อย่างเต็มตามศักยภาพ

6. เกณฑ์และการประเมินผล หมายถึง สิ่งที่กำหนดเพื่อแสดงถึงการ บรรลุจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน และแสดงผลสัมฤทธิ์/ ความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ของนักเรียน ได้อย่างแม่นยำ

7. ผลการประเมิน หมายถึงการรายงานผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแต่ละคนที่บรรลุ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในระดับใดเพื่อแสดงถึงการปรับเปลี่ยนวิธีสอน หรือสื่อ หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูตระหนักถึงความสามารถของ IIP ตรงกับความสามารถ หรือศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนอย่างแท้จริง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ ดังที่ Kemp and Dayton (อ้างใน วรรณิการ์ เฟงพิศ, 2545, หน้า 35-37) ได้กล่าวไว้ คือ

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

เป็นกลุ่มที่ตีความพฤติกรรมของมนุษย์ว่า เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimuli) และการตอบสนอง (Responses) บางทีจึงเรียกว่าการเรียนรู้แบบ S-R สิ่งเร้าก็คือ ข่าวสารหรือ เนื้อหาวิชาที่ส่งไปให้ผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน โปรแกรมการเรียนการสอนอิง หลักการทฤษฎีนี้มาก โดยจะแตกลำดับขั้นของการเรียนรู้ออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ และเมื่อผู้เรียนเกิด การตอบสนอง ก็จะสามารถทราบผล ได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้ได้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องก็จะมีการเสริมแรง โปรแกรมการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลอิงทฤษฎีนี้มาก

2. กลุ่มเกสตัลท์ หรือสนามหรือความรู้ความเข้าใจ (Gestalt, Field or Cognitive Theories) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ ความเข้าใจหรือการรู้คิด อันได้แก่ การรับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการกระทำ อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของ พฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและ ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์

3. กลุ่มจิตวิทยาทางสังคมหรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Psychology or Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่เริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพ และ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์การเรียนรู้ส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จาก ประสบการณ์โดยตรงหรือผ่านสื่อการเรียนการสอน Kemp and Dayton ยังได้กล่าวอีกว่า ทฤษฎี

ทั้งสามกลุ่มต่างมีความคล้ายคลึงหรือจุดเน้นเกี่ยวกับการออกแบบและการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้คือ

1. แรงจูงใจ (Motivation) หากนักเรียนมีความต้องการ ความสนใจ หรือความปรารถนาที่จะเรียนรู้ ก็จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างให้นักเรียนเกิดความสนใจโดยการเสนอสื่อการสอนที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ คือ จัด ประสบการณ์หรือกิจกรรมในการเรียนรู้ ซึ่งมีความหมายหรือน่าสนใจสำหรับนักเรียน
2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) นักเรียนแต่ละคนต่างมีอัตราและวิธีการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสื่อการสอนจะต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย
3. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (Learning objective) ในการจัดวัตถุประสงค์การเรียนการสอน หากนักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ก็จะทำให้ให้นักเรียนมีโอกาสบรรลุจุดประสงค์ได้มากกว่าที่ไม่ทราบ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างช่วยในการวางแผนสร้างสื่อการเรียน การสอน คือ ทำให้ทราบว่าควรบรรจุเนื้อหาอะไรในสื่อ
4. การจัดเนื้อหา (Organization of content) การเรียนรู้จะง่ายขึ้นหากมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้เป็นลำดับขั้น และ สมเหตุสมผล
5. การจัดเตรียมการเรียนรู้ที่มีมาก่อน (Pre-learning preparation) บางครั้งการเรียนรู้เนื้อหาสาระหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน ดังนั้นในการสร้างสื่อประสมควรจะคำนึงถึงธรรมชาติและระดับการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม เพื่อที่จะเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มผู้เรียน
6. อารมณ์ (Emotion) การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกของบุคคลพอๆ กับการสามารถทางสติปัญญา ดังนั้นในการสร้างสื่อประสมควรตอบสนองอารมณ์ ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นสำคัญ
7. การมีส่วนร่วม (Participation) การเรียนรู้จะบังเกิดผลอย่างรวดเร็วและคงทน หากให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางสติปัญญาและทางกายภาพ และควรจัดเป็นเวลายาวนานกว่าการเรียนรู้โดยการฟังหรือการดู
8. การสะท้อนกลับ (Feedback) การเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นหากนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจ
9. การเสริมแรง (Reinforcement) เมื่อนักเรียนบรรลุผลในการเรียนรู้เนื้อหาสาระใดแล้ว ก็จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งการเรียนรู้ก็เป็นรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่น และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในทางบวกแก่นักเรียน

10. การฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ (Practice and repetition) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของความรู้และทักษะได้ จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำอยู่เสมอ ซึ่งจะนำไปสู่ความคงทนในการเรียนรู้

11. การนำไปประยุกต์ใช้ (Application) ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาของการเรียนรู้ก็คือการเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคลในการประยุกต์หรือการถ่ายโยงการเรียนรู้ คือ สามารถนำไปปรับใช้กับปัญหาหรือสภาพการณ์ใหม่

ทฤษฎีความต่อเนื่องหรือทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ธอร์นไคค์ (The Connectionism) ธอร์นไคค์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกา ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งจิตวิทยา การศึกษา (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2544, หน้า 89-93) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) กับการตอบสนอง (Response) ธอร์นไคค์ (Thorndike) เชื่อว่าการเรียนรู้เบื้องต้นของสิ่งมีชีวิตไม่ว่ามนุษย์ หรือสัตว์จะใช้วิธีการเรียนรู้แบบ ลองผิดลองถูก (Trial and Error) กล่าว คืออินทรีย์จะเรียนรู้ได้เมื่อเกิดปัญหานี้ขึ้น และความต้องการที่จะแก้ปัญหานั้น กระบวนการในการแก้ปัญหของอินทรีย์ก็ได้โดยการศึกษารายละเอียดของสิ่งเร้าที่เป็นปัญหานั้น แล้วจึงลองแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกไปหลาย ๆ วิธีเพื่อแก้ปัญห จนกว่าอินทรีย์จะพบวิธีการตอบสนองที่ได้ผลที่ดีที่สุดแล้วจึงจะเลือกวิธีที่เหมาะสมนั้น ไว้สำหรับการตอบสนองสิ่งเร้าในครั้งต่อไป ธอร์นไคค์ (Thorndike) ได้ทำการทดลองโดยนำแมว ที่หิวมาขังไว้ในกรงที่มีประตูกล แล้วสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของแมวที่พยายามจะออกจากกรงเพื่อไปกินปลาที่อยู่นอกกรง

จากการทดลองของธอร์นไคค์ (Thorndike) ได้สรุปเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 กฎ เรียกว่า กฎการเรียนรู้ที่สำคัญของธอร์นไคค์ (Thorndike's Major Laws of Learning)

1. กฎแห่งความพึงพอใจ หรือ กฎแห่งผล (Law of Effect) ธอร์นไคค์ ได้สรุปการทดลองของเขาไว้ว่า อินทรีย์จะทำได้ในสิ่งที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ธอร์นไคค์ได้เน้นถึงการนำเทคนิคที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน เช่น การชม การให้รางวัล เป็นต้น

2. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียนหรือพร้อมที่จะทำกิจกรรม ความพร้อมในที่นี้รวมถึงความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ สำหรับความพร้อมในการเรียนรู้พอสรุปได้ดังนี้

- ก. คนเราเมื่อพร้อมที่จะทำอะไร แล้วลงมือทำจึงจะเกิดผลดี
- ข. คนเราเมื่อพร้อมที่จะทำอะไร แต่ไม่ได้ทำ จะเกิดความรำคาญใจ
- ค. คนเราเมื่อไม่พร้อมที่จะทำอะไร แต่ถูกบังคับให้ทำ จะเกิดความไม่พอใจ

3. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ประกอบด้วยกฎที่สำคัญ 2 ข้อ คือ

ก. กฎแห่งการใช้ (Law of Use) พฤติกรรมใดที่อินทรีย์ได้มีการกระทำ อยู่เสมอ ๆ หรือมีการฝึกฝนเป็นประจำไม่ได้ทั้งช่วงไว้นาน อินทรีย์ย่อมเกิดทักษะและกระทำพฤติกรรมนั้นได้ดี

ข. กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disuse) พฤติกรรมใดก็ตามที่อินทรีย์ทิ้งช่วงไว้นาน อินทรีย์ย่อมจะเกิดการลืมหรือกระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้ดี

ธอร์นไดค์ (Thorndike) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้จะได้ผลต้องอาศัยการได้ฝึกหรือทำซ้ำ เสมอเพราะการฝึกฝนจะทำให้พันธะ (Bond) ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองมั่นคงขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าขาดการฝึกฝนก็จะทำให้เกิดพันธะระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองมั่นคง จนในที่สุดจะหมดไปทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการฝึกฝนบ่อย ๆ นี้ ผู้เรียนจะต้องมีความตั้งใจ ความสนใจ ความพร้อม และเป้าหมาย เป็นพื้นฐานอยู่ก่อน มิฉะนั้นการเรียนรู้ก็ไม่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดของทฤษฎี ดังกล่าวพอได้สรุปว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้ในสิ่งใดได้นั้น ต้องเกิดจากความพึงพอใจ ความสนใจของเด็ก ต่อสิ่งนั้นต้องมีความพร้อมที่จะเรียน และต้องมีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องซึ่งในการใช้ชุดการสอน ประกอบการสอน อ่าน สามารถนำแนวคิดของธอร์นไดค์ (Thorndike) มาใช้โดย

1. ใช้สื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ เพื่อให้เด็กเกิดความพึงพอใจในกิจกรรมการสอน
2. จัดหาสื่อที่น่าสนใจและเหมาะแก่การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กรู้สึกพึงพอใจ ในการที่จะเรียนรู้
3. ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ หรือทำแบบฝึกหัดบ่อย จนทำได้อย่างคล่องแคล่ว และเกิดแรงจูงใจมีความสนใจ สามารถเข้าถึงเป้าหมาย

4. การฝึกฝน ไม่ควรกระทำนานๆ จนให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อเห็นว่าเด็กลดความสนใจในสิ่งที่เด็กได้ฝึกฝนมาช่วงหนึ่งแล้ว ควรเปลี่ยนกิจกรรมเป็นอย่างอื่น หรือ จัดกิจกรรม หลากหลาย

นอกจากนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ฮัลล์ (ปรียาพร วงศ์อนุตร โรจน์, 2544, หน้า 63) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ซึ่งทฤษฎีนี้มีสมมติฐานที่ว่า การที่มนุษย์และสัตว์จะเกิดการเรียนรู้ได้ต้องมี การสร้างแรงขับ (drive) ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ฮัลล์ กล่าวว่า การแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้ มากหรือน้อยเกิดจาก ผลคุณระหว่างแรงขับ (drive) กับอุปนิสัย (habit) ของบุคคลนั้น เมื่อได้รับการเสริมแรง เขียนเป็นสมการได้ว่า

$$B = D \times H$$

B = พฤติกรรม (Behavior)

D = แรงขับ (Drive)

H = นิสัย (Habit)

ฮัลล์ เน้นการเรียนรู้ซึ่งจะเกิดขึ้น ถ้าลดแรงขับและความต้องการของร่างกาย การลดแรงขับนั้นไม่จำเป็นต้องลดลงไปหมด เพียงแต่ลดลงไปบางส่วน จะลดลงมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับของรางวัลแม้จะทำให้เกิดการเรียนรู้แต่ก็กำหนดได้ไม่แน่นอน อาจเป็นรางวัลจำนวนมากหรือน้อย และมีความหมายเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผู้เรียนแต่ละคน

การเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นเป็นระยะ ซึ่งจะสะสมเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆเป็นลักษณะที่กระทำอย่างต่อเนื่องกัน การเสริมแรงจะทำให้การเรียนรู้เพิ่มความแรงและกระชับขึ้น แต่บางครั้ง อัตราการเพิ่มจะลดลง แม้ว่าการเรียนรู้จะดำเนินไปเรื่อยๆก็ตาม ทั้งนี้เพราะ การเรียนรู้ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน มีตัวแปรหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เช่น เนื้อหาวิชาที่สอน ความพร้อมของผู้เรียน สภาพของแรงขับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เครื่องล่อใจเหล่านี้เป็นสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของคนเราเป็นอย่างมาก

กฎการเรียนรู้ตามทฤษฎีของ ฮัลล์ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544, หน้า 66) ประกอบด้วย

1. การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง ลักษณะการใช้รางวัลให้เกิดการลดแรงขับ การเสริมแรงเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง แรงขับกับการให้รางวัล แรงขับเป็นสภาพความเครียดอันเป็นผลจากความต้องการ ส่วนรางวัลเป็นความพอใจที่สามารถสนองความต้องการในการลดแรงขับ
2. การถ่ายโยงการเรียนรู้ หมายถึง ถ้าการเรียนรู้ใหม่คล้ายคลึงกับการเรียนรู้เดิม ผู้เรียนจะสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ใหม่นั้นคล้ายคลึงกับเมื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้เดิม
3. การยับยั้งปฏิกิริยา (Reactive Inhibition) เป็นปฏิกิริยาที่เกิดจากความเหนื่อยล้า กล้ามเนื้อหดตัว การตอบสนองจะลดลง และการเรียนรู้จะลดลง ฉะนั้นผู้เรียนควรได้รับการพักผ่อนเมื่อเกิดความเหนื่อยล้า ทั้งนี้เพื่อให้พฤติกรรมการยับยั้งปฏิกิริยาหายไปก่อน แล้วจึงเริ่มเรียนรู้อีก
4. การเข้าสู่เป้าหมาย (The Goal Gradient) โดยการใช้เวลาเป็นหลัก ยิ่งเวลาที่เข้าสู่เป้าหมายมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ผู้เรียนมีกำลังหรือแนวโน้มที่จะตอบสนอง หรือเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และยิ่งเวลาของการเสริมแรงเกิดใกล้เคียงกับการตอบสนองมากเท่าใด จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุด ซึ่งฮัลล์ พบว่าหลังจากเกิดการตอบสนองแล้วประมาณ 5 วินาที แล้วให้การเสริมแรงจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ถ้าให้การเสริมแรงช้ากว่า 5 วินาที การเรียนรู้จะเกิดช้า

5. การตอบสนอง หลายรูปแบบก่อนจะบรรลุเป้าหมาย (Anticipatory Goal Reaction) คือการตอบสนองแบบเคาะตุ่ม หรือการลองถูกลองผิดหลายรูปแบบของผู้เรียน เพื่อจะได้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการคาดคะเนว่าถ้าแสดงอาการตอบสนองอย่างนั้นแล้ว จะได้รับการเสริมแรงได้รางวัล หรือความพึงพอใจ

6. การลำดับพฤติกรรมเพื่อจัดกลุ่มนิสัย (Habit Family Hierarchy) คือวิธีการเรียนรู้ต่างๆ ของแต่ละบุคคล เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายปลายทาง เป็นลำดับขั้นของพฤติกรรม ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีวิธีการแตกต่างกัน และเมื่อเรียนรู้แล้วเมื่อใดก็ตามที่พบสภาพปัญหาเช่นนั้นอีก ผู้เรียนก็จะแสดงพฤติกรรมเป็นลำดับขั้น เหมือนที่เคยแสดงมาก่อน

นอกจากนี้แล้วองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ คือ

1. ความสามารถ (Capacity) แต่ละบุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ภาวะปัญญา ความถนัด เป็นต้น
2. การจูงใจ (Motivation) เป็นการช่วยให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นโดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
3. ความเข้าใจ (Understanding) การเรียนรู้โดยการสร้างความเข้าใจในเรื่องที่เรียน เมื่อประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันก็สามารถที่จะทำความเข้าใจได้โดยอาศัยประสบการณ์เดิม
4. การลืม (Law of Disused) เมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนไม่ได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ ก็จะเกิดการลืมขึ้นได้

จาก ทฤษฎีของ ฮัลล์ สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้โดย

1. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นมาก ๆ แก่ผู้เรียน แล้วเมื่อมีการตอบสนองตามที่ต้องการ ต้องรีบให้การเสริมแรงทันทีที่จะทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้เข้มข้นและคงทนถาวรอยู่เรื่อย ๆ เช่น ชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงาน
2. เมื่อผู้เรียนเกิดความเหนื่อยล้าในบทเรียน ควรจะต้องมีเวลาพัก เปลี่ยนกิจกรรม อิริยาบถ แล้วจึงค่อยเรียนในบทเรียนต่อไป
3. เมื่อผู้เรียนใกล้จะเรียนรู้และ มีความตั้งใจมาก ควรจะให้การเสริมแรงถึงขั้นเช่น ให้คำชมเชย คำพูดที่ให้กำลังใจจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น
4. ควรให้ผู้เรียนพยายามเรียนรู้ด้วยตนเอง จะทำให้เข้าใจในสิ่งที่เรียนมากขึ้น สามารถตอบสนองได้หลายรูปแบบ

5. การให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ดี ต้องพิจารณาถึง ความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล การสร้างแรงจูงใจโดยการสร้างแรงขับ การใช้การเสริมแรง การสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นมาก ๆ ในบทเรียน เมื่อเรียนรู้แล้วต้องให้ผู้เรียนได้คิดหรือกระทำบ่อยๆ เพื่อป้องกันการลืม และพยายามให้ผู้เรียน รู้จักการถ่ายโอนการเรียนรู้ในสิ่งที่คล้ายคลึงกันจากบทเรียนหนึ่ง ไปสู่อีกบทเรียนหนึ่ง

ในการศึกษานี้ได้ยึดแนวการใช้แรงจูงใจ การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการจัดเนื้อหาตามหลักทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม กลุ่มเกสตัลท์และกลุ่มจิตวิทยาทางสังคม มาใช้ โดยการจัดทำสื่อการสอนที่หลากหลาย เป็นแรงจูงใจให้กรณีศึกษาอยากเรียน มีการจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายากตามขั้นตอน ซึ่งคำนึงถึงความสามารถของกรณีศึกษาเป็นสำคัญ นอกจากนี้ได้นำแนวคิดตามทฤษฎีของธอร์น ไคค์มาใช้ ในส่วนของกฎแห่งความพึงพอใจ โดยใช้สื่อการสอน กระตุ้นให้กรณีศึกษาเกิดความสนใจ เกิดความพึงพอใจในการเรียน กฎแห่งความพร้อมนั้นผู้ศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเมื่อกรณีศึกษามีความพร้อมที่จะเรียน และกฎแห่งการฝึกหัด ได้จัดกิจกรรมให้กรณีศึกษาได้ฝึกอ่านสระ อ่านพยัญชนะและอ่านแจกลูกคำ ทำแบบฝึกเสริมทักษะเป็นประจำทุกวันอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้นำแนวคิดในเรื่องของการเสริมแรง และการยับยั้ง ปฏิกริยาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของฮัลล์ มาเป็นหลักในการสอน โดยเลือกนำกิจกรรมที่กรณีศึกษาชื่นชอบมาใช้ประกอบการเรียน เมื่อกรณีศึกษาปฏิบัติกิจกรรมได้ ก็ให้การเสริมแรงด้วยคำชมเชย และเมื่อกรณีศึกษาเกิดความเหนื่อยล้าจากการเรียน พฤติกรรมการยับยั้งปฏิกริยาจะเกิดขึ้นคือ กล้ามเนื้อหดตัว การตอบสนองลดลง การเรียนรู้ก็ลดลง ผู้ศึกษาจึงให้กรณีศึกษาพักเปลี่ยนอิริยาบถ ก่อนที่จะเรียนต่อไป

บริบทของกรณีศึกษา

กรณีศึกษา เป็นนักเรียนชาย อายุ 9 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดพวงช้าง ได้รับการตรวจจากแพทย์โรงพยาบาลสวนปรุงว่ามีปัญหาทางการเรียนรู้ มีระดับสติปัญญา 83 ซึ่งระดับสติปัญญา ดังกล่าว เป็นระดับสติปัญญาปกติ แต่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย กรณีศึกษามีปัญหาด้านการอ่านคือ อ่านเป็นคำไม่ได้เพราะจำสระไม่ได้ ประสมคำไม่ได้ แจกลูกคำไม่ได้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยจากการประเมินความสามารถทางการอ่านในเบื้องต้นของกรณีศึกษา ด้วยการให้อ่านหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้วกรณีศึกษาอ่านไม่ได้ จึงนำหนังสืออ่านของชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 เล่ม 1 หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 เล่ม 2 และหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 1 ให้อ่านตามลำดับ พบว่ากรณีศึกษาอ่านได้เฉพาะคำที่ประสมด้วยสระอา สระอุ สระอิ และสระไอ เท่านั้น ได้แก่คำว่า ตา มา หา รา นา คูง หู ภู ดิ ตี มี จี ใน ไค ไบ

ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 มีจำนวนนักเรียนชาย 10 คน นักเรียนหญิง 13 คน รวมทั้งหมด 23 คน ครูประจำชั้นซึ่งเป็นครูผู้หญิง 1 คน

กรณีศึกษาเป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว อาศัยอยู่กับแม่และพ่อเลี้ยง ฐานะครอบครัวยากจน เข้าบ้านอยู่บริเวณ หลังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่ แม่ทำงานเป็นคนงานในโรงพยาบาลสวนปรุง มีรายได้เดือนละ 4,000 - 5,000 ส่วนพ่อเลี้ยงมีอาชีพเก็บของเก่าขายและเล่นลิเกเป็นครั้งคราว ไม่มีรายได้ประจำ สำหรับการเดินทางมาโรงเรียนนั้น ตามปกติแล้ว แม่จะซื้อรถจักรยานมารับ - ส่งกรณีศึกษาที่โรงเรียน แต่บางวันแม่ทำงานพิเศษเพิ่ม เลิกงานกลับบ้านค่ำ บางครั้งพ่อเลี้ยงจะมารับ บ้างครั้งเดินกลับบ้านพร้อมเพื่อน ในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ กรณีศึกษามักจะไปเล่นกับเพื่อนที่เรียนอยู่โรงเรียนเดียวกันและอยู่บ้านใกล้กัน ช่วยทำงานบ้านเมื่อแม่บอกรับ เช่น กวาดบ้าน ล้างจาน เก็บเสื้อผ้าที่ซักตากไว้ เป็นต้น

บริบทของสถานศึกษา

โรงเรียนเทศบาลวัดพวงช้าง เป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 2/1 ถนนศรีดอนไชย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่รวมทั้งวัด และโรงเรียนรวม 3 ไร่ 2 งาน 5 ตารางวา เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนอาคารเรียน 1 อาคาร ลักษณะเป็นอาคารสูง 4 ชั้น ได้ดูแลสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ห้องเรียน ห้องสื่อ ห้องโสต ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องธุรการ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องนาฏศิลป์ ห้องจริยธรรม ห้องพยาบาล ห้องพัสดุ ห้องครัว ห้องพัสดุ ห้องประชุม ห้องน้ำรวม 27 ห้อง ได้ดูแลใช้เป็นที่ประชุมและห้องอาหาร มีจำนวนครู 21 คน มีจำนวนห้องเรียนชั้นอนุบาล 4 ห้องเรียน นักเรียนชั้นอนุบาลจำนวน 94 คน ห้องเรียนชั้นประถมศึกษา 11 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 234 คน รวมจำนวนห้องเรียน 15 ห้องเรียน และจำนวนนักเรียนทั้งหมด 328 คน

อย่างไรก็ตามปัจจุบันโรงเรียนเทศบาลวัดพวงช้างยังไม่ได้เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม แต่มีนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านการศึกษา ลักษณะพฤติกรรมใกล้เคียงคล้ายกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อยู่อีกจำนวน 4-5 คน

ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน

ปรัชญา

โรงเรียนเทศบาลวัดพวงช้าง สร้างเด็กให้เป็นคนดี มีความรู้ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วิสัยทัศน์

โรงเรียนเทศบาลวัดพวงช้าง มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม รักการอ่าน คิควิเคราะห์ แสวงหาความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย รักษาสิ่งแวดล้อม สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชน

พันธกิจ

1. ปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
3. พัฒนาผู้เรียนด้านสื่อ เทคโนโลยี และสารสนเทศเพื่อการศึกษา
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและมีส่วนร่วมในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีของสังคม
6. ส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม
7. ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา

เป้าประสงค์

1. ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย
2. ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน คิควิเคราะห์ และแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้สื่อเทคโนโลยี
3. ผู้เรียนมีจิตสำนึกได้ ด้วยตนเองในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา
4. ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคม
5. ผู้เรียนมีความรู้ตามหลักสูตรการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สภาพชุมชนและสภาพแวดล้อม

ชุมชนที่อยู่บริเวณรอบโรงเรียนเป็นชุมชนขนาดเล็ก ประกอบด้วย ชุมชนระแงง ชุมชนหัวฝ้าย และชุมชนกำแพงงาม อยู่ในเขตความรับผิดชอบของแขวงเมืองราย ในชุมชนดังกล่าวมีประชากรโดยรวมประมาณ 300 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย มีฐานะยากจน อาชีพดั้งเดิมคือการทำเครื่องเงิน เครื่องเงิน และค้าขาย สภาพแวดล้อมมีลักษณะเป็นชุมชนแออัด เป็นบ้านเรือนที่มีผู้อยู่อาศัยมาเป็นเวลานาน ปลูกบ้านบริเวณริมคลองแม่ข่า ประชากรมีรายได้น้อย อยู่ในแหล่งที่ค่อนข้างเสี่ยงเพราะเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด การพนันและหญิงบริการ

สังคม ศาสนา วัฒนธรรม

สังคม ความเป็นอยู่ของประชากรในชุมชนเดิมเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ปัจจุบันมีชาวไทยภูเขาอพยพเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้มีสภาพเป็นชุมชนแออัด ด้านวัฒนธรรม และการนับถือศาสนา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีการร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีสำคัญของท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ เช่น วันเข้าพรรษา วันสงกรานต์ ประเพณีทำบุญเมือง ประเพณีเดือนยี่เป็ง เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ดวงใจ วรรณสังข์ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถในการจำพยัญชนะไทยของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากการสอนโดยใช้ชุดการสอน นิทานประกอบภาพ พยัญชนะไทย ผลการศึกษา พบว่า ความสามารถในการจำพยัญชนะไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน หลังจากการสอนโดยใช้ชุดการสอน นิทานประกอบภาพพยัญชนะไทย อยู่ในเกณฑ์ดี และความสามารถในการจำพยัญชนะไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านสูงกว่า ก่อนการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพ

ไพเราะ สุธรรม (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ชุดการสอนสระเออะ สระเอือ สระเอะ และสระเอีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทำแบบฝึกหัดผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉลี่ยร้อยละ 89.43 และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านโดยเฉลี่ยร้อยละ 84.62 จากผลการวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าชุดการสอน สามารถช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรรณิการ์ เฟ่งพิศ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อประสม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อประสม สูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ประภัสสร ปินสวน (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่าน โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมว่า ทำให้ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน กิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุด ได้แก่ การวาดภาพจากการอ่าน และพฤติกรรมการ

จัดการอ่านนักเรียน นักเรียนอ่านหนังสืออื่น นอกจากหนังสือเรียน เพราะช่วยเพิ่มพูนความรู้ จะอ่านครั้งละประมาณ 15 นาที ประเภทของหนังสือที่ชอบอ่านมากที่สุด คือ หนังสือนิทาน

จินดา อุ่นทอง (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะ การอ่านสำหรับเด็กที่มี ปัญหาในการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นเมื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนแล้ว สามารถช่วยให้นักเรียนที่มี ปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่านมีพัฒนาการทางการอ่านสูงขึ้น

อัจฉรา พิมพ์สอน (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนา ความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา ผลการศึกษาพบว่าหลังการใช้ชุดการ สอนเรื่องการเปรียบเทียบขนาด นักเรียนมีความสามารถด้านการเปรียบเทียบขนาดสูงกว่าก่อนการ ใช้ชุดการสอน มีคะแนนพัฒนาการในระดับสูงเท่ากับร้อยละ 72.72 กรณีศึกษามีความตั้งใจและมี ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณิตศาสตร์เรื่อง การเปรียบเทียบขนาด โดยการใช้ชุดการสอน

พชนี บุญรัมย์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถในการอ่านคำของนักเรียนที่ มีปัญหาทางการ เรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ชุดการสอนสระลครูป ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านคำสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.5 หลังจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนสระลครูป

งานวิจัยต่างประเทศ

Norman,; Collins, and Schuster (1987, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ชุดวีดีโอประกอบการ สอน ในการสอนทักษะการดูแลตนเองให้แก่เด็กประถมศึกษาที่มีความบกพร่องทางอารมณ์ และสติปัญญา เป็นการศึกษาทดลองเพื่อดูประสิทธิผลของชุดวีดีโอประกอบการสอน ซึ่ง ประกอบด้วย วีดีโอแสดงต้นแบบ และวีดีโอการชี้แนะ/ เตรียมกิจกรรม เพื่อสอนทักษะการดูแล ตนเอง 3 ด้าน (การล้างแว่นตากันแดด การใส่หน้ากากอนามัยและ รูดซิปเสื้อแจ็คเก็ต) ให้แก่นักเรียน ระดับประถมศึกษาที่มีความบกพร่องทางอารมณ์และสติปัญญา จำนวน 3 คน ผลการศึกษาปรากฏ ว่าการใช้ชุดการสอนเพื่อการบำบัดนี้มีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก

Frank, And Others (1987, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดฝึก การสอนสะกดคำ ให้แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นการศึกษาประเมินค่าของชุดการสอนเพื่อ พัฒนาการสะกดคำและ ใช้สอนสะกดคำแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 4 คน (อายุ 8-10 ขวบ) ผลปรากฏว่าโปรแกรมนี้มีประสิทธิผลในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนใน การสะกดคำที่ไม่รู้จักมาก่อน ได้ทันทีหลังจากการฝึกฝน และนอกจากนี้ยังปรากฏว่าได้ผลดีทั้งการ เรียนการสอนแบบกลุ่มหรือสอนแบบตัวต่อตัว

Darch, Eaves , Crowe, Simmons, and Conniff, (2006, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนสองแบบระหว่างการสอนสะกดคำแบบใช้หลักเกณฑ์ทั่วไป กับการสอนสะกดคำแบบตามหลักภาษา ให้แก่นักเรียนประถมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 42 คน กับนักเรียนสองกลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 ใช้หลักการสะกดคำแบบกฎเกณฑ์ (Rule-based) ซึ่งจะเน้นการสอนสะกดคำตามหลักภาษา (ตามโปรแกรมสะกดคำระดับ D: Spelling Mastery Level D) และกลุ่มที่ 2 เรียนตามแบบเดิมที่เคยทำตามกันมาแบบไม่มีกฎเกณฑ์ (traditional instruction) ซึ่งใช้ ชุดกิจกรรมการสะกดคำต่าง ๆ เช่นหาความหมายของคำ คำศัพท์ในเนื้อเรื่อง แต่งประโยค และการฝึกใช้พจนานุกรม โดยการสอนทำทุกวันอย่างต่อเนื่องวันละสามสิบนาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ด้วยการเรียนเรื่องต่าง ๆ สี่เรื่อง คือคำสามัญ ส่วนประกอบของคำ กฎของการสะกดคำ และข้อยกเว้น หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสองกลุ่มนี้แล้ว จะมีการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบเพื่อเปรียบเทียบคะแนน มีการทดสอบด้วยข้อสอบหลายรูปแบบ ผลปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 มีประสิทธิผลในการสะกดคำมากกว่า โดยเฉพาะในเรื่องสี่เรื่องที่ได้อสอนไป และการค้นพบในการวิจัยนี้ควรจะได้รับการศึกษาต่อไป

